

SITUATION

S T H L M

#264

SEPTEMBER 2019
ÅRGÅNG 24

PRIS: 60 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

Sluss

e

Efter fyra år, mest bestående av rivning och byggande av provisorier, börjar alltmer av det nya Slussen bli synligt. Just nu gjuts det mycket i betong. I november kommer stålbron per båt från Kina. I vinter läggs den på plats och nästa år vid den här tiden släpps trafiken på.

MONA MONASAR | OLLE LILJEFORS | REBECKA HEMSE | OTIPPAT KROGLÅGE | MED EGNA ORD

NALEN

HUGAR
FRE 20/9

SAM OUTLAW TIS 24/9

JASON RINGENBERG
ONS 25/9

DURAND JONES & THE INDICATIONS
MÅN 7/10

TANGERINE DREAM
FRE 1/11

MIPSO
MÅN 11/11

REGERINGSGATAN 74, STOCKHOLM. INFO & BILJETTER PÅ WWW.NALEN.COM 2019

INNEHÅLL

SEPTEMBER 2019

Olle Liljefors

Med de uppmärksammade musikmässorna HedvigPuls har han fyllt Hedvig Eleonora kyrka. För det går lika bra att möta Gud i Metallica, Kent och Avicii som i Bach.

ANNELI HILDONEN

Sidan 14.

MARTINA HOLMBERG

Otippat krogläge

Stockholm växer. Krogarna letar sig utanför innerstaden. Situation Sthlm besöker en barbecue i Jordbro, en bistro i Beckomberga mentalsjukhus gamla vaktstuga och en Michelin-krog i en före detta Konsumbutik i Älvsjö.

Sidan 30.

Krönika: Ulf Stolt

"Som ett sigill, ett lösenord att visa när det drar ihop sig."

Sidan 13.

Omslag #264

Magnus Sandberg
fotograferade bygget
vid Slussen.

MAGNUS SANDBERG

"Bron är av stål och gjuts i ett stycke i Kina och kommer att vara guldfärgad."

Efter fyra år av mestadels rivningar och byggande av provisorier, börjar nu konturerna av nya Slussen skönjas. I november kommer bron med båten, i februari läggs den på plats och i augusti nästa år släpps trafiken på.

Sidan 20.

ALLTID I SITUATION STHLM

7 Brillant

Mona Monasar, poet.

10 Gata fram och tillbaka

Härbärgesvägen, Hägersten.

12 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären
Jesper Waldersten.

45 Korsord

Lös månadens kryss.

46 Svepet

Rebecka Hemse, Rickard Julin,
Malin Elgán med mera.

48 Dåtid Sthlm

September 2000.

GATUPLANET

5 Säljaren

Tony Nilsson, Odenplan.

18,28 Med egna ord

Säljarnas sidor – texter från gatan.

38 Min Plats

Malin, Hedvig Eleonora kyrka.

40 I gatuplanet

- Elina läser serietidningar
- Sprututbytet på Söder startar
- Psykiatriambulansen
- Vårdbussen först i landet.

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se

Art Director Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Anneli Hildonen, Martina Holmberg, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten.

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Tryck V-Tab 2015 **Räckvidd** 97 000 läsare (Orvesto konsument helår 2018) **Upplaga** 18 000 ex/mån (TS helår 2018) **ISSN**: 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387 **Adress** Timmermansgatan 38, 118 55 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Fax** 08-6687909 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 25 59 89-6 bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, **sociala verksamheten** Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingemari Olofsson, ingemari@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15

Organisationsnummer 8024 11-1497 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 28 19 18-3 bg. 5357-3259 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Catharina Persson, catharina.persson@mediakraft.se, 070-421 02 80 Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43

Privatprenumeration 11 nummer kostar 660 kronor **E-post** situationsthlm@pressdata.se

441 Tryck 428

Visa kollektivkurage.

Din uppmärksamhet gör skillnad.
Ring SL:s trygghetsnummer 020-120 25 25
så är hjälp aldrig långt borta om någon
stör eller förstör. Vi svarar dygnet runt och
skickar trygghetspersonal dit det behövs.
Att resa kollektivt är att resa tillsammans.

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen - i sig - fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

"Det har krånglat lite. Och det har varit på grund av Slussenbygget."

Tony Nilsson

Påverkas du av Slussenbygget?

– Det har varit lite krångligt när man ska åka in till teamet på helgerna och hämta medicin. Jag bor ute i Västberga och fått byta tåg och lite så där.

Hur länge har du sålt tidningen?

– Långe, över tio år. Redaktionen låg i stan då, på Döbelnsgatan. Jag fick reda på det genom en

polare. Blev lite fickpengar i stället för att hitta på sattyg. Nu är man så gammal så man inte orkar med sattyg längre. Jag har suttit klart på kåken, varit barnhemsplacerad, gått institutionsvägen hela vägen, är klar med det nu.

Tony Nilsson säljer tidningen vid Odenplan. När han flyttade till Tensta "var det bara ett byggprojekt, tunnelbanestationen var ett hål i marken".

Situationist

Det känns jättebra att vara tillbaka och försäljningen går bra!

Gillas av **ahildonen** och **325** andra
 situationisthlm Den för dagen rymskrivne säljaren Robert är tillbaka efter att kvickt ha sålt sina två första tidningar

Låt *Situationisthlm*s säljare bli en del av ditt sociala medieflöde. Följ oss på Instagram: @situationisthlm.

Gillas av **ahildonen** och **299** andra
 situationisthlm Malin gjorde tidigare i veckan comeback som säljare efter att ha haft en paus i ett drygt halvår. Klåg

UR ARKIVET: # 229, SEPTEMBER 2016

Inför släppet av sjätte plattan *Krystaller* flyger Situationist Sthlm tur och retur Los Angeles inom 36 timmar och intervjuar **Laleh** på Bob Dylans café i Santa Monica. Och pratar om en gammal intervju i Situationist Sthlm tolv år tidigare. **Joakim**

Pirinen talar om att rita bort sig själv. Och det första reportaget från **Slussen**, vars renovering inleddes 1 juli och beräknas pågå i nio år. Det kommer årligen flera tusen släktsforskare för att söka i Stockholms stadsarkiv, man tänker nytt på **Nobelberget**, ny medicin mot hepatit C, **RSMH** kräver jämlik hälsa och **Matmissionen** i Rågsved fick 1 200 medlemmar på tre månader.

Kompani Giraff gör nycirkus av **Stig Dagerman**, ukulelespel på Stadion, **Lars Sundstrand** ger ut boken *Station Rågsved* och Cinemateket visar *Cannibal Holocaust*, **biograf Victoria** fyller 80 år och **Sanna Bråding** ger ut självbiografin *För mycket av allt*.

SAGT I SOCIALA MEDIER

INSTAGRAM @christina_bergstrand **Känner igen mig i hur det va när jag kom till situationisthlm för sex år sedan, jag tyckte också det va kul att sälja och va då även bra på det, den driftigheten har idag tagit mig igenom en yrkesutbildning (Uska) egen lägenhet och drygt sex års drogfrihet.**

FACEBOOK @Nyström Skruttis Tina **Kärlek till er som står o säljer världens bästa tidning.**

INSTAGRAM @karin_noren_ **Bra jobbat Robert, jag vet att det är toppen av isberg det ni har gjort för att komma dit ni är idag. Er vilja är er kraft!**

brinkirani (via Instagram):

En sån otrolig hjälte denna kvinna! Trots alla motgångar slutar hon inte kämpa.

Om intervjun med Pia Sjögren i #263.

Ledare

Åren går i sluss och sorg

JAG TÄNKTE PÅ det nyligen när jag var nere i byggroten på Slussen – att det var precis under det som i dag är det sista som återstår att riva av gamla Slussen, i bilen på väg hem från redaktionen, som telefonen ringde med budet om reporter Jan Lindströms död.

Det är fyra år sedan nu. Men jag kommer, så länge Situationisthlm ges ut och jag skriver i den, att hedra hans minne med att låta en del av septembernumrets ledare tillägnas honom. För att han var min vän, för att han var en viktig

medarbetare på Situationisthlm under tretton år. Och för att jag saknar honom.

Reporter Jan Lindström var nämligen ingen vanlig nyttjare av jordklotets gångstråk och trottoarer.

Han kom från en annan tid. Med en efterkrigsvärlds frågande utblick på omvärlden och ett spirande folkhems trygga idéer i kavajfickan. Det blev därför en för honom helt naturlig position i texterna att han alltid – oavsett om han skrev om en rättgång mot en pedofil eller typsnittet på kungahusets tackbrev

– valde att se det han skulle beskriva i ord, med blicken fast förankrad i människans grundläggande godhet och dennes rätt till nåd och förståelse.

Det var därför han grymtade och blev irriterad när jag, i en diskussion, inte visste namnet på någon Etruskisk kung han just vävde in: "Du har väl för fan gått i skolan?"

FÖR FJÄRDE ÅRET är Situationisthlm nere i groten vid Slussen och tar reda på var bygget befinner sig just nu. Och reporter Maria

Hagström skriver om krogar som slagit upp på lite udda plaster utanför stan. Sprutbytet på Södermalm startar. Och Rebecka Hemse sätter upp Cocteau i en lägenhet vid Hörtoget.

Äntligen är hösten här.

Ulf Stolt
 chefredaktör
 & ansvarig utgivare
 ulf@situationisthlm.se

Den unga poeten **Mona Monasar** debuterar med diktsamlingen **Modersmål**.

JAG HAR SKRIVIT poesi sen jag var sexton år, så i fem år nu. Jag var på en skriwarworkshop som Tensta konsthall höll i. Hon som ledde den hade med sig en bunt böcker, jag fick låna med mig två poesisamlingar. Den ena minns jag inte, den andra var av en dansk poet, Yahya Hassan, vilket var det som fick mig att börja vilja skriva poesi.

– Det tog en dag innan jag började skriva. Jag läste ut diktsamlingen den kvällen, sen kom jag tillbaka nästa dag till workshoppen och skrev min första dikt. Den hette "Andra generation".

– Jag har ett litet skrivblock, men sitter jag på tunnelbanan så använder jag telefonen om jag kommer på nånting. När jag vill få ihop mina längre texter sitter jag alltid med dator. Ibland kan det bli – speciellt om jag skrivit mycket i mitt block – lite svårt att klura ut vad som hör till vad. Men det har blivit en del i processen det också, att jag märker att ett stycke passar bättre på en annan plats än där jag planerat från början.

– *Modersmål* började med att det var material jag hade, sen märkte jag och förlaget att det fanns ett genomgående tema. Då skrev jag resten av texterna lite löst baserat på de ämnen jag vill beröra. Jag skrev till ungefär hälften av dikterna.

FOTNOT: 9 september är det bokrelease och författarsamtal på Kulturhuset Stadsteatern Vällingby.

BERÄTTAT FÖR **ULF STOLT**
FOTO AV **JON AAGAARD ANDERSSON**

HUVUDSTAN

kameror kommer att övervaka de delar av Centralvägen och Industrivägen i Upplands Väsby som ligger i anslutning till tågstationsområdet. Detta efter att kommunen fått ett tills vidare tillstånd av datainspektionen att, som en brottsförebyggande åtgärd, kameraövervaka området. Kamerorna beräknas vara på plats i höst.

Internationella biblioteket hotat

PROTEST Över 8 000 namnunderskrifter – Akademiledamöter, Dramatikerförbundet, Författarförbundet, förläggare, professorer, kulturskribenter, författare och poeter, bibliotekarie, språklärare, översättare och andra bekymrade stockholmare – stödjer Nätverket för progressiv samhällsutveckling i protest mot att Internationella biblioteket flyttas från Annexet i Stadsbiblioteket till Kungsholmens bibliotek.

Internationella biblioteket är ett av Europas största mångspråka bibliotek med över 200 000 böcker på över 100 språk.

Det internationella biblioteket fyller en synnerligen viktig integrationsfunktion för både nyanlända och etablerade invandrare som inte har svenska som förstaspråk, samt för bland annat översättare och forskare.

Vid en flytt till Kungsholmens bibliotek kommer personalen – med

CREATIVE COMMONS

specialkompetens, de talar ett 20-tal språk - att skingras till olika bibliotek, och många böcker hamna i magasin hos Stadsarkivet.

Om inte protesterna ger resultat

kommer Internationella biblioteket att stängas för publik 2 september. Flytten till Kungsholmens bibliotek sker i så fall 2020.

ULF STOLT

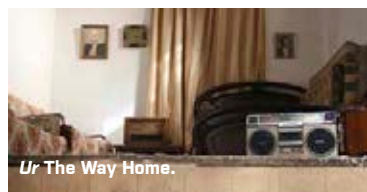
"1979 fattade det kommunala bostadsbolaget Familjebostäders styrelse beslut om att sälja ett bostadshus på Pilgatan 26 på Kungsholmen."

Första meningen i Dagens Arenas text på nätet om 40 år av ombildning av allmännyttan. Priset för fastigheten, den första ombildningen till bostadsrätt, var 125 000 kronor.

Festival med inblick i Syrien

FILM Den nya dokumentärfestivalen Syrian Doc Days vill ge en mer nyanserad bild Syrien, med personliga inblickar som visar hur vardagen kan se ut i det krigshärjade landet.

– Publik och filmskapare kan mötas för att samtala och tillsammans ta del av debatter och föreläsningar i anslutning till visningar, säger Johan Wirfält, chef för Forum/Debatt och Film på

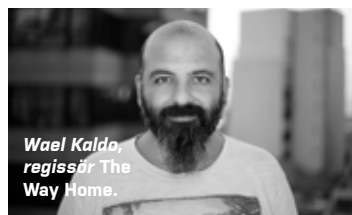
Ur The Way Home.

Kulturhuset Stadsteatern.

Här visas bland annat The Way Home, en personlig film av Wael Kaldo om en smärtsam uppväxt. Dessutom har The Third Gender – Love Was Born in Hell, den första dokumentären om den syriska HBTO-rörelsen, världspremiär.

Festivalen hålls på Under Fontänen på Sergels torg 7-8 september.

MARIA HAGSTRÖM

Wael Kaldo, regissör The Way Home.

Fokus på förortsidéer

TÄVLING Entreprenörskap bidrar till positiv samhällsförändring. Det menar skaparna bakom tävlingen För-orten. Nu söker de människor som har en affärsidé, innovation eller lösning på ett samhällsproblem.

– Vi vill inspirera lokalbefolkningen i Stockholms förorter att följa sina drömmar och väcka drivkraft. Vi kommer att fokusera på För-samhället och För-kvinnor och totalt dela ut 300 000 kronor, meddelar Amal Said och Deqa Abukar från Womenisa, som tillsammans med BLING, BK Bussenhus och Atletico Rinkeby står bakom tävlingen.

Vinnarna erbjuds också kon-

torsplats och mentorskap för att komma igång med sin idé. Bidrag kan skickas in på www.for-orten.se fram till 18 september.

MARIA HAGSTRÖM

Niki Lindroth von Bahr film *Något att minnas* visas på filmfestivalen i Toronto.

En vaggvisa inför undergången

ANIMATÖREN OCH REGISSÖREN

Niki Lindroth von Bahr skapar ofta filmer och skulpturer där djur agerar i en värld som liknar vår egen. Hennes senaste kortfilm *Min börda*, en existentiellistisk musikal med animerade djur, har prisats upprepade gånger och bland annat vunnit en Guldbagge.

Hennes nya film, *Något att minnas*, utspelar sig innan "den

stora katastrofen". Den visar ögonblick ur vår samtid och världen vi lämnar efter oss: två duvor besöker en djurpark utan djur, en snigel mäter sitt blodtryck hos läkaren och i ett kontrollrum har något gått fruktansvärt fel. Filmen är uttagen till filmfestivalen i Toronto.

– Det känns otroligt kul och ärofyllt att få ha världspremiär i Toronto. *Något att minnas* är

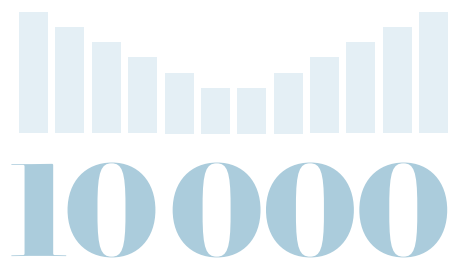
en sorts vaggvisa inför undergången, jag ser fram emot att få sprida lite mörker och ångest på en så fin festival, säger Niki Lindroth von Bahr.

Filmen *Något att minnas* har svensk premiär den 7 september på Färgfabriken på Liljeholmen, som en del av Niki Lindroth von Bahr's utställning med samma namn.

MARIA HAGSTRÖM

21 PROCENT

av de ensamma eleverna i åk 6-9 känner inte att det finns personal på skolan att prata med och få hjälp av om de skulle bli illa behandlade eller kränkta. Och 22 procent av eleverna i åk 6-9, som blivit utsatta för mobbning eller kränkningar av annan elev, har inte berättat om detta för någon vare sig jämnårig eller vuxen i sin närhet, enligt Friendsrapporten.

pipor och 135 stämmor har Stadshusorgeln i Blå hallen, Skandinavien största piporgel. Den 12 september ger den franske organisten Thomas Ospital en gratiskonsert på orgeln som en inledning av OrganSpace Festival Stockholm 2019.

"Länet är sårbart och beroende av livsmedel från resten av landet"

Närmare en fjärdedel av landets befolkning bor i Stockholm, men bara tre procent av landets åkermark finns i regionen. Nu har Länsstyrelsen tagit fram en livsmedelsstrategi.

Härbärgesvägen, Hägersten 14.46-15.10

.....
Fyra körsbärsträd, barn i en lekpark, betongsuggor som stänger av och musik ur ett öppet fönster. På Härbärgesvägen hinner man bara precis uppfatta vad som sker utmed gatan innan den tar slut.

TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

DET TYCKS VARA semesterstängt på redovisningsbyrån.

Pizzerian i huset på andra sidan gatan har öppet men borden ut mot Hägerstenvägen står tomma nu, ett par reste sig precis och gick och en kypare plockar med några glas och en kaffekopp på brickan på sin väg in.

Den knappt hundra meter långa gatan går från vändplanen vid Hägerstenvägen och till Pilgrimsvägen, bilarna står parkerade hela vägen utmed höger sida fram till skylten som markerar vändplats.

Öppningen mellan husen till Härbärgesvägen över trottoaren

är blockerad med fem betongsugor intill varandra, med tre mindre öppningar mellan dem för passage av gående och cyklar. På två av sugorna blekta graffittitaggarna i grönt och svart.

Blomkruka vid dörren till nummer 1.

Två små grupper med barn leker i lekparken. Några sitter i gungorna, en liten kille i jeansjacka sitter på en röd, gungande trähäst. Tre flickor sitter på ett bord och pratar, en av dem säger: "Och den som hinner först får börja. Själv". Sedan hoppar de samtidigt ner från bordet och springer bort mot borden under gula parasoll där det sitter två vuxna.

DÖRREN STÅR ÖPPEN till bostadsrättsföreningen Vallfarten 1: s lokal. En man med skyffel och borste sopar av den asfalterade ytan mellan en av entrédörrarna och buskarna i planteringen utmed gatan. Där står fyra träd på rad.

– Visst är de fina... det är körsbärsträd, två olika sorter. De båda här är samma sort, de där träden där är samma sort.

Anledningen till att han är ute och sopar är att träden skräpar ner en hel del, berättar han. Dels åter fåglar av bären så det blir kärnor och kvistar på marken, dels tappar trädet en del bär. Han bär sin fulla skyffel långt ner på

skaffet med bladet plant för att inte tappa något, öppnar locket till ett grönt sopkärl, håller upp en fimp innan han välter i skräpet och nickar mot den.

– Men värst är det med alla fimpar man sopar upp hela tiden. Dåligt för miljön, innehåller en massa plast och tungmetaller.

När han går mot lokalens öppna dörr möter han en man med cykel på väg ut genom den, de samtalar kort med varandra och när mannen rullat cykeln över tröskeln stänger han sakta dörren bakom sig.

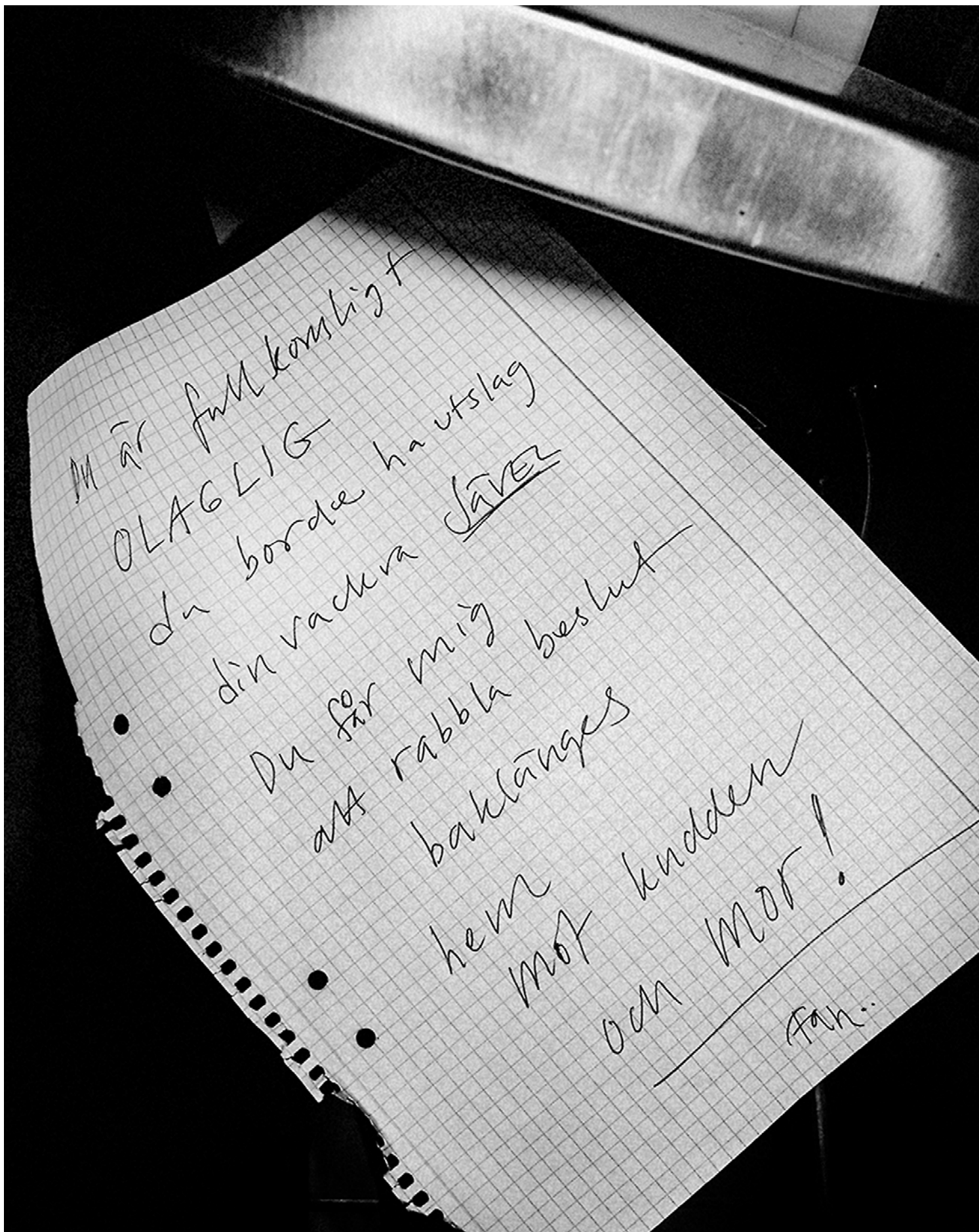
INTILL ETT AV körsbärsträden, på en stolpe med en skylt om parkerings-

förbud, sitter en inplastad valaffisch från Partiet Vändpunkt som tycker att det är "Dags för ett nytt EU". Bakom häcken ut mot gatan som till viss del fjärrar av den lilla gården som öppnar upp efter körsbärsträden, en hopvikt parasoll fäst i en ställning som hukar sig över en sittgrupp.

Piskställningen försatt i viloläge.

För att hålla biltrafik borta från gården står det en åttakantig cementkruka med prästkragar vid infarterna. Vid källartrappan en sliten, röd tennisboll.

Från ett öppet fönster på tredje våningen hörs Miriam Bryants "Uppåt/neråt". 📞

Man är sitt kvarter

Ulf Stolt

Man är sitt kvarter. Bär sin adress i blodet som ett sigill, ett lösenord att viska när det drar ihop sig och gatorna här tigger både frihet och främling.

Det handlar om att höra till. Att kunna hitta hem.

Att acceptera villkoren och spela sin giv med de kort som delats, att hålla med och spjärna emot och värdera varje steg för vad det är, att ta ut sin egen riktning och dröja med klacken i asfalten precis så länge som krävs för att komma rätt.

Jag har åkt vägarna ut, sett raderna av hus, och raderna av hus bakom dem, sett de upplysta fönstren, natthimlen över och hört vintergatans susande bakom stjärnorna medan hjulen rullat mil efter mil.

Det är stort här. Vidsträckt.

Människor och höghus och liv och öden och drömmar och längtan som bara pågår, på båda sidor allfartsvägen – på väg därifrån som ett långsamt farväl, på väg dit som en första hälsning på ett snabbare språk.

DÅ OCH DÅ hör jag brusets från trafiken utanför, det liksom slinker in över inngården här genom öppningen mellan husen ut mot den intelligen-

gande, anslutande gatan, och sipprar in genom springorna.

Grannen mitt emot hängde just ut en vit skjorta på vädring på sin balkong. Om sju minuter slår kyrkklockan borta i parken elva slag.

Telefonen på laddning.

Av tjuugoåtta lägenheter i huset mitt emot är det någon form av belysning påslagen i elva av dem. Från tre av dem kan man se det sliriga ljuset från en tv-apparat som då och då studsar mot innertaket.

På tre av balkongerna är belysning tänd, två med vanliga lampor, en med

motorcykel ryter förbi. Någon ropar "Sommartider, hej hej sommartider" borta vid parken och det tar en stund innan jag inser att den vagt flåmtande ljuspunkt jag funderat över en stund är glöden från en tänd cigarett på en mörklagd balkong.

DET SÄGS ATT vissa städer i världen är vackrast att lämna per båt.

Minns inte vilka, dock.

Att köra bil in mot Stockholm mitt i natten söderifrån är en i mitt tycke alldeles utmärkt ankringspunkt. Lite skog efter Södertäljebron, sedan börjar det.

En dörr öppnas.

Någon rullar en cykel nedför några trappsteg och läser sedan fast den i ett cykelställ utmed en låg mur.

Städgata torsdagar.

När jag gick över kyr-

kogården på väg till redaktionen och passerade Cornelis grav kom jag att tänka på Sonja och Siv och försökte komma ihåg vem av dem som var krånglig, och vem som var grön.

Det låg färska blommor på en av gravarna en bit bort. Uppe från Högbergsgatan kom tre unga flickor gående i bredd och hade telefonen på högtalare så de alla tre kunde tala med personen i luren och det beslutades att "ses vid trappan första rasten, Vivi vet var det går att köpa cigg".

Man är sitt kvarter.

"Bär sin adress i blodet som ett sigill, ett lösenord att viska när det drar ihop sig."

kulörta lyktor fästa i övre delen av räcket.

Någonting får vinden att prassla i byarna, kanske är det träden på inngården bredvid. Eller presenningen på byggställningen i motsatta hörnet av kvarteret, det pågår någon form av renovering där men är lite oklart vad det rör sig om för typ av byggnadsarbete.

Måsarna tysta nu.

Ett milt skratt färdas från någon av de angränsande gårdarna, det är tunt och sprött när det når hit. En

*Sanctus Spiritus et Verbum
in mundum hunc descendit
anno 1657*

Prästen Olle Liljefors gillar techno och rökmaskiner och får den klassiskt skolade kören att framföra Beyoncé och Kraftwerk. Han vill ha låga trösklar in i kyrkan och höja taket. I höst utökas succén med musikmässorna som har lyckats fylla östermalmskyrkan Hedvig Eleonora till bredden. **TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO ANNELI HILDONEN**

RÖK, BÖNER OCH BEATS

bland ringlar sig kön ända från Storgatan upp mot Karlavägen. När sedan de väldiga kyrkportarna öppnas och folk strömmar in i kyrkan är Olle Liljefors iklädd sin prästskrud och är dj, spelar musik som passar kvällens tema.

– Ofta kommer människor in i en kyrka med vördnad, men också med en rädsla för att låta och ta plats och de sätter sig längst bak. Jag vill avdramatisera rummet litegrann.

Men mässan handlar inte om att han ska vara dj, det är sång från kören och musik från orgeln som fyller den över 280 år gamla kyrkan med det 30 meter höga kupoltaket.

När Olle Liljefors för fyra år sedan fick jobb som präst i Hedvig Eleonora församlingen ville han egentligen ha technomässor där, precis som han tidigare hade haft i Katarina församling. Housemusik och rökmaskiner. Men Hedvig Eleonora är för gammal och känslig, här tillåts inte rök. Och för Olle Liljefors var röken halva grejen. Det blev musikmässor istället, varje gång en artist som tema.

– De här vackra kyrkorna står ju sorgligt nog ganska halvtomma och på fredagskvällarna var Hedvig Eleonora stängd och låst. Samtidigt som jag såg ungdomar och unga vuxna dra runt på gatorna här. Vi har också problem med en drogkultur här på Östermalm. Tänk att få erbjuda något annat en fredagskväll. Inga åldersgränser, inga dörrvakter. Alla är välkomna. Det är festligt, men det finns ett djup, där vi kan mötas över generationerna.

Tillsammans med organisten Ulf Norberg, och efter att ha övertalat kören – som brukar framföra klassiska stycken och nu bads sjunga Metallica och Kent – körde de igång HedvigPuls. Först ut var ABBA. Därefter Avicii. Hyllningen till Tim Bergling, som hade bott i församlingen, drog till sig 3 000

**VI KAN MÖTA GUD
LIKA MYCKET I
METALLICA SOM
I BACH.**

människor. De höll två gudstjänster den kvällen, ändå var det cirka 1 000 personer som inte fick plats.

– Det händer nåt med rummet när det är knöktfullt. Man förstår att det är det här kyrkorna är byggda för. Akustiken och känslan blir en annan.

Kyrkan har varit fylld till bredden och i höst utökar de konceptet till varje fredag.

– Vi tycker att det är lite som *Så mycket bättre*, fast i kyrkan. Vi tar in musiken och gör den på kyrkans vis. Kyrkomusiken möter popmusiken. Jag tror också att vi kan möta Gud lika mycket i Metallica som i Bach. Vi ska inte begränsa oss, utan i stället hitta nya vägar.

Visst har det funnits en del som tyckt att sånt här inte passar sig i en kyrka. Men det är inget mot all positiv respons, och då befinner vi oss ändå i det som för drygt 15 år sedan var en av Stockholms mest konservativa kyrkor. Här fanns till exempel det sista motståndet mot kvinnliga präster. Men med en ny kyrkoherde, Sven Milltoft, tog Hedvig Eleonora en helt annan väg. ▶

OM MAN FÖR 200 ÅR SEN KUNDE CITERA NÅN BIBELVERS SÅ CITERAR MAN I DAG HÅKAN HELL- STRÖM ELLER VERONICA MAGGIO.

Men platsar alla artisters låttexter i kyrkan?

– Hittills har de faktiskt gjort det. Men jag brukar predika kring låtarna så att låttexterna ibland kan få en annan innebörd. Och vi får se hur det blir här i höst, några av artisternas låtar blir spännande. Som Kraftwerks superhit "The Model" som har fått mycket kritik för att vara sexistisk. Jag läste på om den och då visar det sig att Kraftwerk har skrivit den som en djup kritik mot konsumtionssamhället, där vi människor har blivit varor. Det vill jag verkligen predika om.

Han menar också att musik är vårt andliga språk och att låttexterna kan sätta ord på våra känslor.

– Om man för 200 år sen kunde citera någon bibelvers eller psalmtext så citerar man i dag Håkan Hellström eller Veronica Maggio.

Men även om musiken står i fokus här, är tystnaden viktig, påpekar han. För var är det tyst i Stockholm i dag?

– Under de här gudstjänsterna, där det är fullt ös, släcker vi plötsligt ner kyrkan. Det är bara levande ljus och vi sitter tysta i två minuter. När vi hade temat Simon & Garfunkel, när tusen personer har varit alldeles tyst i ett par minuter började kören sjunga "The Sound of Silence". Det gav gåshud.

I TONÅREN SÖKTE Olle Liljefors tystnaden i kyrkan. Han spelade fotboll på elitnivå och skolan var prestationsinriktad. Då och då –

OLLE LILJEFORS FÖDD: 1983 i Stockholm. BOR: På Södermalm med fru och tre döttrar.

GÖR: Präst i Hedvig Eleonora församling på Östermalm. Tidigare präst i Katarina församling på Södermalm.

AKTUELL: Med musikmässorna HedvigPuls, som startar 20 september. Höstens teman är bland annat Kraftwerk, Beyonce, The Beatles och Ainbusk.

utan att våga säga det till klasskamraterna – smög han i väg till kyrkan som låg mitt emot skolan. För att bara vara där, få andas ut kravlöst.

Men några planer på att bli präst hade han inte. Siktet var inställt på fotbollskarriär eller möjligen att gå i storasyskonens fotspår och studera juridik eller ekonomi. Men så drabbades han av en ovanlig lunginflammation, blev svårt sjuk och låg inlagd på intensivvård i tolv dagar. Ingen antibiotika tycktes hjälpa.

– Det var dramatiskt, vi visste inte hur det skulle gå och mina klasskamrater kom och tog nåt slags avsked. Där förstod jag hur mycket min tro betydde för mig.

När han blev frisk efter månader av återhämtning var inte längre en fotbollskarriär

aktuell. Han hade också tänkt om och började efter gymnasiet studera teologi.

– Det som var mitt livs hittills svårast tid, ser jag i dag nästan som min styrka. Jag möter många människor i kyrkan som gått igenom tuffa perioder och det är märkligt att livets mörker senare kan bli ett slags ljus i tillvaron – man bär med sig en erfarenhet som ger livet en annan dimension. Men det finns förstås vissa saker som är för tunga för en människa att bära.

Han påpekar att bilden av Östermalm är att det är lyckade och välbärgade människor som bor här, men att det också finns en väldig nöd som man kanske inte ser, för att fasaden ska hållas uppe.

– Vi ska vara så starka och klara oss själva, men tänk om det är precis tvärtom – när vi vågar var sårbara och svaga, att det kanske är först då som vi på allvar mognar som människor. Kommer vidare, utvecklas, möter oss själva, möter Gud. Som Leonard Cohen sjunger: "There is a crack in everything, that's how the lights get in". ☺

**KRÖNIKOR,
REPORTAGE
OCH EN
VÄG TILLBAKA.**

SITUATION
S T H L M

LÄSNING SOM FÖRÄNDRAR LIV.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Jordnära sånger

● En av många hängande tankar dinglande från träd fulla med frukter och ormar ord mjuka, heliga tankar från gångna tider unga naiva narcissistiska bilder från barndoms vidder, ängar med blomster te-trädgårdar öar och hav den dåtida barnsliga kärleken trofast till åldriga nära, de kära. Hör ni mig i himmelen?

LB

Du väljer

● Nästan alla vi människor är beroende av nyttiga eller skadliga saker i livet. Överkonsumtion av någon eller något, alkohol, mat, sex, cigaretter, kärlek, träning et cetera. Men vi är också beroende av saker som omtanke, sympati, behovet av att bli accepterade just så som vi är, känslan av att vara en i gänget. Innanför inte utanför, hur olika eller annorlunda vi än är. Vi är beroende av att se ljuset i mörkret. När livet visar sina mörkaste sidor väljer vi det positiva som gör oss lyckliga, eller det negativa som skadar oss, det väljer vi själva.

Du väljer. Jag väljer.

HÄGERSKRIKAN

Önska

● En kan bara önska att vi två skulle segla på det blå tillsammans inte bara i vår fantasi, utan i en riktig båt höra seglen slå eller känna doften av en tjärad eka sträcka ut i rytmen med åror, frihet att kämpa mot vågor, vi två änglar och fåglar.

LB

Tillbaka i stan igen

● Hur många kommer ihåg sextiotalet när TV gjorde intrång i familjelivet och det gick att ringa en Jourreparatör en lördagskväll, som åkte hem till en familj när TV:n hade gått sönder och Hylands Hörna skulle börja om två timmar?

Då fanns det jobb, vad finns det idag? Grovsoprum där det ligger både hemlösa och nya TV-apparater som ingen klarar av att laga. Försöker man lämna in en TV på reparation så får man till svar – köp en ny. Men jag har ju inget jobb, hur ska jag kunna betala för en ny TV när den förra gick att laga? På den tiden hade jag ett jobb, så när jag gick till socialen för att få lite pengar så blev det kastat i nyllet på den sökande: "Du luktar alkohol". "Ja det är väl inte så konstigt, har tältat på semestern och hade inte något spritkök med mig från Danderyd så jag drack upp den, nu skulle jag behöva ha lite pengar till hyran och köpa en ny telefon som jag kan titta på tv i". "Kom tillbaka när du är nykter och skaffat dig ett jobb", blev svaret.

Hmm, vad är det som händer egentligen? Det är ungefär som att utbilda en blind människa till optiker? Vad jag själv har gjort i sommar var att åka till Valdermarsvik med omnejd. Där fanns det gratis offentliga toaletter för både män, kvinnor, barn och invalider. Vore väl en bra idé för Stockholm att apa efter? Självtärmde jag Raviolin på grenröret medan jag fick låna ett bastutält utan ved och typiskt så spöregnade det hela natten. Så det var ungefär som att sova under en bro men det har man ju redan erfarenhet.

Tältet fick jag låna gratis för jag lovade att nattvaka en superball fiskekajak. Men nu är jag tillbaka i Stockholms cementdjungel utan gratis toaletter.

DAGGE

DAGGE

Under träden

● Jag vill räkna kastanjer under träden med dig, få siffror och skratt att snurra runt oss, se sommarkrypen surra. Vi kan sitta i gräset och mysa över våra odödliga själar. Tidevarvet rullar, vi är heta i huden av sol nöjda med sommarens smekande värme lenar själarna, njuter över vår förträfflighet. Bara idag är allt bra.

L8

Tack ni som köper

● Det ska ni veta. Ni alla som ofta eller ibland köper Situation Sthlm, ni ska veta hur mycket det betyder för oss som säljer, för de eldsjälar som jobbar på kontoret, redaktionen. Inte bara de 60 kronor som tidningen kostar, utan också allt annat runt omkring som händer.

Många har fått hem, en del inte, men alla har i alla fall fått en hederlig chans att lyckas och till och med klarat det nästan omöjliga: att bryta många års missbruksproblem. Fått sociala kontakter, vänner, fått tillbaka självkänslan, att också jag är värd någonting. Det ska ni veta, att ni gör skillnaden. Tack.

HÄGERSKRIKAN

Ögonblick

● Viktiga ögonblick bör hörsammas. Visst... Inga myndigheter hörsammar mig. Jag är inget värd. Jag förtjänar inget jobb. Ingen länganhet. Inga pengar. Ingen mat. Ingen riktig säng att sova i. Får höra: "Du hade ju allt". Jag undrar till vilket pris då? Vem betatalar priset? Det får du själv räkna ut.

MAGDALENA 407

Hårfärgningen

● För ett par veckor sen tänkte jag att jag ska jag fixa mitt hår, men eftersom jag har slingor så frågade jag min granne som skulle hjälpa mig med det, och det var helt ok. Så vi bestämde att vi skulle göra det hemma hos Ronny och mig. Så en onsdag för ett par veckor sen hade jag köpt det vi skulle ha, det var brunt och blont. Det var en väldigt lagom kontrast när hon började, vi tyckte bägge två att det såg helt ok ut.

Men när hon var klar märkte vi att det fattades färg lite här och

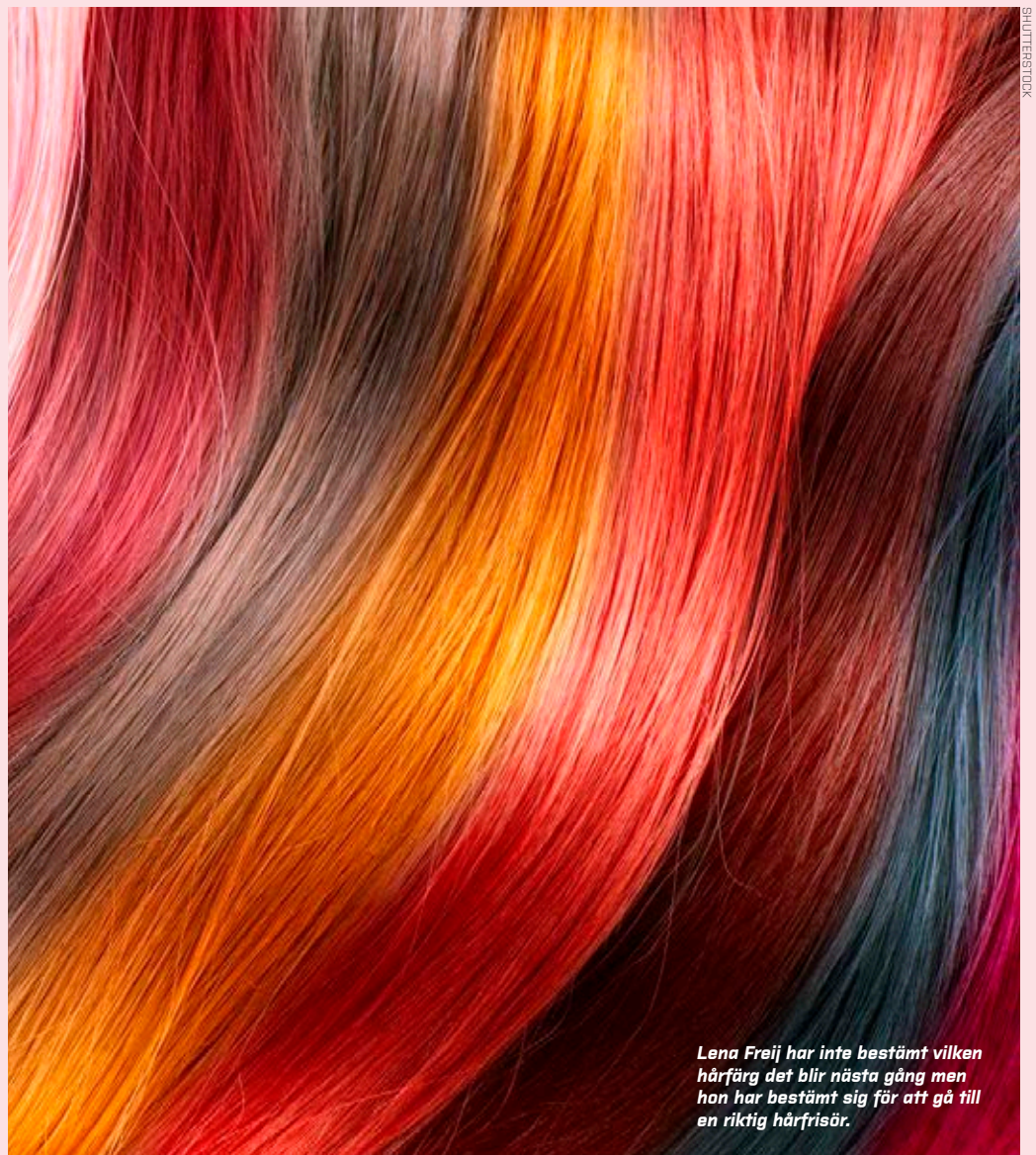
där så jag köpte två nya färger direkt dagen efter och fortsatte där vi slutade. Men det kom färg på det blonda och tvärtom, synd men det var ingenting att göra åt.

Jag åkte och köpte färg ännu en gång. Men i stället för slingor tog jag det bruna men på mitt hår blev det skiftningar av lila. Så jag tvättade håret och efter det torkade jag det, när det var torrt vart jag ganska förvånad för det blev ganska bra ändå. Det är ju inte alls bra för håret när man använder så starka medel tre

dagar i rad och det har varit väldigt många som berömt mitt hår så slutet gott allting gott.

Jag vill i alla fall säga till er som ska göra slingor själva, det är bättre att gå till en frisör. Jag skall vänta ett par månader, sen ska jag göra en avfärgning och då kommer min riktiga hårfärg fram. Vid utväxten är det grått och det tolererar inte jag. Har inte bestämt mig än vilken hårfärg det blir, men det blir i alla fall att jag går till en riktig hårfrisör.

LENA FREIJ

Lena Freij har inte bestämt vilken hårfärg det blir nästa gång men hon har bestämt sig för att gå till en riktig hårfrisör.

SLUSSEN

– INTE RIKTIGT HALVVÄGS

För fjärde året i rad kliver Situation Sthlm ner i byggroten vid Slussen klockan 09.00, den tredje fredagen i augusti, för en lägesrapport. Efter att de första åren mest ägnats åt rivning, byggande av provisorier och förberedande anläggningsarbete för kommande konstruktioner, börjar man nu kunna skönja vissa konturer av kommande Slussen. Delar av handelsplatsen är gjuten, nytt tak över tunnelbanan, nya hål i berget. Och de sju fästena för bron mellan Södermalm och Gamla Stan väntar sin stålkonstruktion. TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

november kommer fartyget från Hongkong med den gjutna bron – 140 meter lång, väger 3 500 ton – som är det första stora delmomentet av Slussenbygget som kräver en egen invigning. Efter beläggnings- och installationsarbeten ska bron stå klar att trafikeras 23 augusti 2020.

– Alla broar ska ju ha ett lopp, så vi funderar också på att ha ett brolopp – men bron är ju så kort, så det blir fram och tillbaka, 280 meter. Vore fint med barn som sprang, det är ju de kommande generationerna som kommer att nyttja den nya Slussen, säger Eva Rosman, kommunikationsansvarig Slussen.

När bron kommer läggs den på pontoner i Saltsjön, så nära själva bygget det går. Fartyget som fraktar bron fylls då med vatten och sjunker ner mot botten, till dess brons pontoner når vattenytan och bär upp bron. Då körs bron fram så att båten kan pumpa ur sitt ballastvatten, flyta upp till sitt vanliga ytläge och återvända samma väg den kom.

När bron sedan vrids på plats med hjälp av båtar i februari – man planerar att det ska ske under sportlovet för att påverka trafiken så lite som möjligt – stängs Stadsgrändsleden av för all trafik under två veckor, enda gången under bygget det sker.

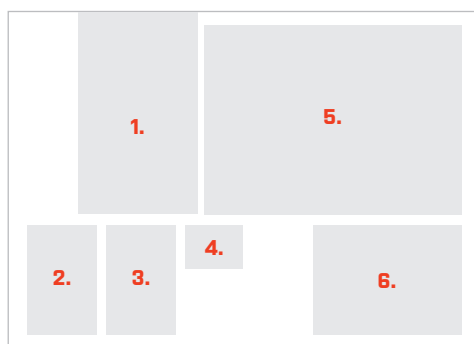
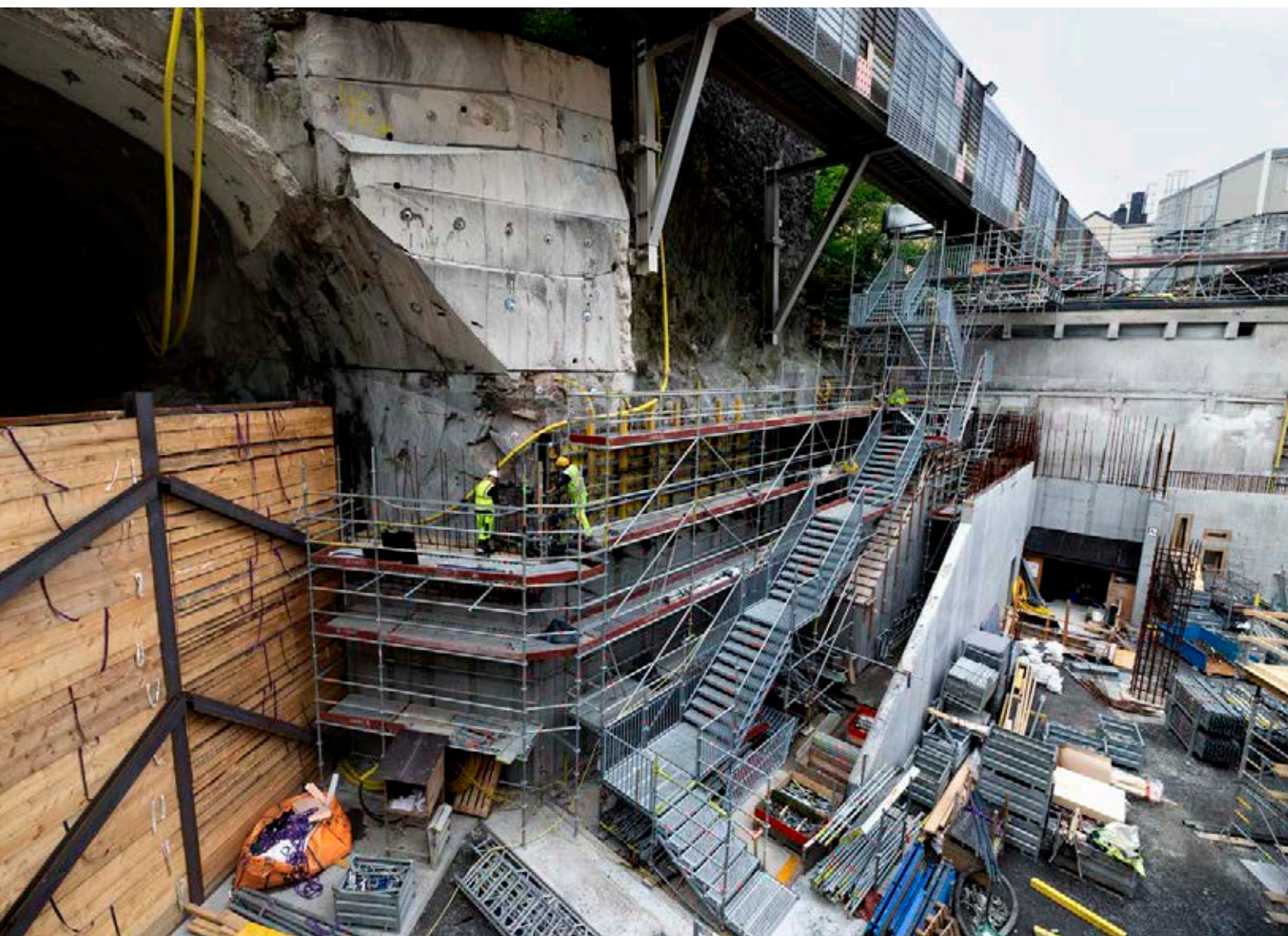
Bron är ett viktigt delmoment, då den länkar samman Södermalm med Gamla Stan och med den på plats sitter trafiken mellan Hornsgatan, Katarinavägen och Stadsgården ihop igen. Och man kan börja rivningen av den nuvarande bron. 📍

1. Den högsta av kranarna är sjuttio meter, motvikten i andra änden väger trettio ton. Kranförarna jobbar i tvåtimmarsskift för att hålla koncentrationen. Och de har en viktig logistisk uppgift, har en god översyn över byggsplatsen ur ett annorlunda perspektiv.

2. Det som ska bli den nya handelsytan och binda ihop passagerarna mellan de tre trafikslag – buss, pendeltåg, tunnelbana – som möts på Slussen. Hornsgatans nya sträckning kommer gå rakt över här och ner mot bron.

3. När det gamla betonggolvet där bensinstationen legat bilades upp fann man att marken var mer kontaminerad än man trott. Nu går man djupare och sanerar mer än det var planerat.

4. Inget byggmaterial får, av utrymmesskäl, ligga på byggarbetsplatsen mer än tre dagar. I bildens överkant två blå containrar. Det är reningsverk som renar grundvattnet innan man pumpar tillbaka det i Mälaren igen.

5. Gjutning i betong för rulltrappa ner från tunnelbanan. Planket till vänster i bild är till för att stoppa att sprängsten skjuter ut från arbetet med att skapa ett ventilationsschakt för bussgaraget i berget, och skadar nygjuten betong.

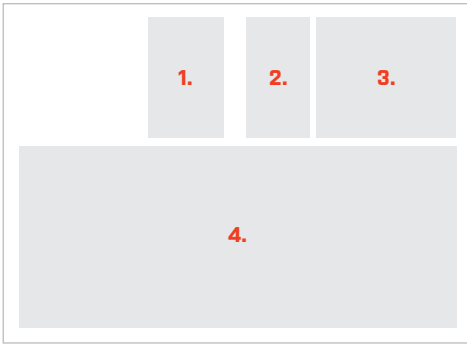
6. Allt armeringsjärn är beställt "ILF" – iläggningsfärdigt. Men de kan kapa och bocka på plats också. 12 millimeters tjocklek det mest använda armeringsjärnet, men finns upp till 40 millimeter.

**ARMERINGEN TAR TID OCH FÖRSTÄRKER
BETONGEN. NÄR MAN GJUTER BÖRJAR MAN I
EN HÖRNA OCH GJUTER UTÅT. STYRKAN
BEROR PÅ TÄTHETEN AV ARMERINGSJÄRNET
MER ÄN DIMENSIONEN PÅ DEM.**

1. Pelarna gjuts i papprör. Betong kan ta tryck, men inte drag, armeringen görs för att ta emot dragkrafterna. Mellan två pelare sjunker det, då är det tryck i överkant och drag i underkant. Väggar gjuts aldrig i sektioner längre än tolv meter, för att motverka sprickbildning. Betong är cement och ballast – grus, sand och vatten. Ju mer cement, desto starkare blir den.

2. De uppstående pliggarna kallas för studsar. Är till för att betongen ska nypa fast i balken ordentligt och samverka.

3. Gjutform till en utsmyckning av ett undertak, kallas kexet. Ska gjutas i vit betong – vilket innebär att blandare och allt annat material måste rengöras väldigt noga innan.

4. Betongplattor med armeringsjärn uppstickande till de sju landfästena från öster till väster på Södermalmsidan där bron ska ligga, syns i linje ungefär mitt i bilden. Det kommer att vara en stor betongskiva där bron landar med sina pelare. Och det finns två kasuner i vattnet där man gjuter plattor för bropelare. Bron är av stål och gjuts i ett stycke i Kina och kommer att vara guldfärgad.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Kärlek härs kors tvärs

● En slags kärlek är
Just nu här
Och när den är
Den är

Så mycket mer
Än bara här
Som kärlek mellan
Och från oss

Till er
Från mig till dig
När jag med kärlek
På dig ser

Din kärlek
som hos mig
växer
och blir mer

när jag ser
en tjej
som med kärlek
ser på mig

då älskar jag
ju dig
för att du
älskar mig

vilket gör oss
så mycket mer
än bara
dem vi är

JAN WALLIN

Fågel, fisk o mittemellan

● Åh, min älskling när
Jag ser dig det är
Precis som två i ögat

Åh, min älskling hej
När jag håller dig
Som en sticka i mitt finger

Åh, min älskling av
Allting som jag håller av
Min kärlek, hopp och tro
Är rent av, likt ett skav
I min vänstra sko

JAN WALLIN

**FÖLJ OSS PÅ
TWITTER**

@SituationSthlm1

NILS SKALMAJNSON

Vad är det här?

● När säljaren Jimmy kom in på toaletten på Ikea såg han det här föremålet ligga på golvet. Han har frågat en mängd personer vad de tror att det kan vara.

– En låsdyrk är ju tunnare, det är inte en nyckel till pappershållare för de vet jag hur de ser ut. Och om man kollar var ringen ser den lite hemmagjord ut... Har ingen aning faktiskt. Men det vore kul att få veta vad det är. Så om nån som läser tidningen vet...

Till Irene, min älskade vän

● Ett år har gått sedan du lämnade denna jord. Jag saknar dig och har så mycket att prata med dig om.

Vill berätta allt som hänt, både roligt och mindre roligt.

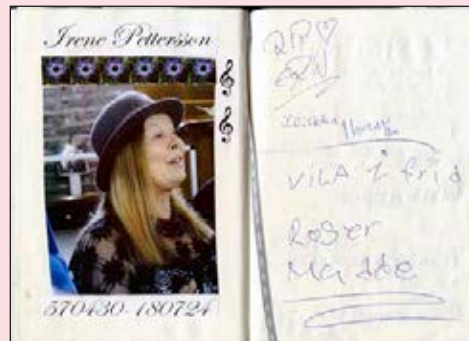
Kören fortsätter fast med nya körledare men blir inte den samma utan din glädje och sprudlande energi. Nya medlemmar har kommit och gått, några av de gamla medlemmarna har hoppat av. Några sjunger och andra är bara med, ja du vet hur det brukar vara för det var verkligen "din kör".

Känns orättvist att du inte fick leva vidare, du som hade sådan livsglädje, kreativitet och skri-varglädje. Vi ville uppleva så mycket tillsammans, göra så mycket men ditt timglas rann ut alldeles för tidigt och tiden räckte inte till.

Det går inte en dag i mitt liv utan att jag tänker på dig ska du veta.

Tusen kramar till dig.

ANN MALMBERG

Minnesuppslaget över Irene Pettersson i Situation Sthlms kondoleansbok.

Kära du

● Nära dig vill jag vara
känna värmen från din kropp
alltid
varje sekund
var ögonblick
då kan jag lägga helande
händer runt din själ
i fantasin,
sväva med min ande
högt över dig
och se till att inte himmelen faller
ner över dig.
Det vore illa om du blev förblindad av molnen,
kära du.

Surr i kupan

JORMA H

CREATIVE COMMONS

Inte kommit iväg ännu

● Jag hade planerat att resa till norra Finland, icke sa Nicke. Resan kostade nästan 4 000 kronor tur och retur. Tyvärr, jag måste vänta tills priserna gått ner. EU-länderna har blivit dyrare. Sen när man kommer till Finland måste man ha EU-id-kort eller pass. Svenskt ID-kort gills inte, ett tips till alla Finländare som åker till Finland, eller någon annanstans i världen.

Mina vänner och släktingar väntar på mig i Finland. Telefonen går varm, de ringer och frågar "när kommer du?" Jag kommer någon gång i september, då går priserna ner, runt femtonde eller sjuttonde. Och jag som planerat att plocka hjortron i Finland och baka en hjortrontårta till mina kunder. Kanske lyckas jag köpa hjortron i Finland i stället.

Nu vill jag bara önska alla människor en lugn och härlig höst.

TOINI, KLARBERGSGATAN

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

BI

I ett växande Stockholm letar sig krögarna utanför tullarna. Läget är inte lika känsligt när människor äter ute allt mer och efterfrågar kvalitet. Vi har besökt barbequelunchen i Jordbro industriområde, bistron som öppnade i Beckomberga mentalsjukhus gamla vaktstuga och kockarna som ville sätta Älvsjö på världskartan – och lyckades. TEXT **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

OTIPPAT KROGL'ÄGE

Till vänster: För Tommy Granström är inte en industriell lokal ett hinder – tvärtom. **Nedan:** Lignet före öppning och anstormningen av lunchgäster. **Till höger:** På Det Arroganta Svinet är det "brisket" som är grejen. Den röks i femton timmar innan servering.

Bortom uteserveringens staket står maskiner, skrot och lastbilar, bland industri- och lagerlokaler. Restaurangköket finns i containrar och är utrustat med två IKEA-kokplattor. Men i de 120 grader varma rökarna har nästan 80 kilo "brisket" – styckade oxbringor – legat i tre timmar och börjat få en mörk yta av den brinnande ek-veden.

– En lunch tar oss femton timmar att elda. Och det börjar bli rätt absurda mängder, säger Tommy Granström som driver barbequestället Det Arroganta Svinet.

Vid en fredagslunch kan de ha 300 gäster som har åkt från hela Stockholm för att äta i Jordbros industriområde.

– Vi har en jävligt udda adress. Vi ligger ju egentligen extremt dåligt till, du måste ju nästan köra bil hit. Men vi visar också att läget inte är värt ett skit – det är inte många av ställena inne i stan, i samma storlek, som drar så mycket folk som vi gör. Här är egent-

JAG ÄR LITE PYROMANIGT LAGD. DET HÄR ÄR JU TUFFT, DU KASTAR IN VED I ELDEN, DET ÄR ROLIG OCH COOL MATLAGNING.

Tommy Granström, Det Arroganta Svinet

ligen allting fel, allt är så fel att det blir rätt, säger han och berättar att de ska riva väggar till lokalen bredvid för att kunna göra "våldsamt mycket mer".

Tommy Granström har inte någon bakgrund som kock, han jobbade tidigare med asfaltering, men började varmröka bringor hemma – ofta! Till en nivå där han kände att han hade "tappat det helt".

– Jag satt ego för mig själv ute, drack öl och kände att jag blev grymt eggad på det här, jag gick igång så mycket att jag började röka hela tiden.

Varför gick du ingång så mycket på barbeque?

– Jag är lite pyromanigt lagd. Det här är ju tufft, du kastar in ved i elden, det är rolig och cool matlagning. Man slänger in sju kilo kött och öser på salt, det är inget duttande med en pincett. Men samtidigt grymt svårt, du har ett jättelitet fönster när köttet är perfekt.

Någonstans där vid röken i trädgården föddes idén om en restaurang och han började söka efter mark.

– Mark i Stockholm är attraktivt, så det var svårt att hitta. Det krävdes bygglov, tillstånd och fettavskiljare och så vidare, då är det lättare för markägarna att hyra ut till nån som ska ställa dit en lastbil.

Men så hittade han lokalen i Jordbro som tidigare hade varit en bilverkstad.

– Bygglövet tog ett år, det hade jag aldrig trott. Jag trodde att jag skulle få ett diplom för att jag ville göra nåt i det här industriområdet.

Han åkte till Toronto och praktiserade på ett barbequeställe, som också drevs i en industrilokal. När det var dags att starta upp satte han ut en skylt: "Lunch" och en pil.

– Jag var inte särskilt orolig. Jag var så stöddig på produkten, tänkte att det var så jäkla gott att det kommer att slå.

Det hade han rätt i. Ryktet spred sig och plötsligt fanns det inte tillräckligt med "brisket" till alla som kom.

– Ryktesvägen är effektiv. Oftast kommer hitrest folk som vet vad de vill ha. Jag tror att folk åker mer i dag för att äta bra, att de uppskattar hantverk.

Vid ett av borden sitter Thommy Tasakis och äter lunch. Han och hans flickvän har åkt från Tyresö.

– Vi gillar att åka runt och prova olika

matställen. Det blir mer och mer kvalitet utanför tullarna, framförallt söder om stan. Det kan ju vara ett sätt för krögare att prova ett nytt koncept utan att behöva ha så mycket finansiella muskler.

DET VAR SÅ kocken Torbjörn Stenberg gjorde, startade restaurangen Tobbes kök i Beckomberga utan stora finansiella muskler. När han bestämde sig för att öppna eget kollade han först runt i stan efter lokaler.

DET VAR EN PERFEKT PLATS ATT SPELA IN EN SKRÄCKFILM PÅ. DET SÅG FÖR-JÄKLIGT UT.

Torbjörn Stenberg, Tobbes kök

– Men jag var en vanlig kock, jag hade inte nåt jättestort kapital att gå in med. Det är billigare i förortererna, säger han samtidigt som han moppar golven inför kvällens öppning.

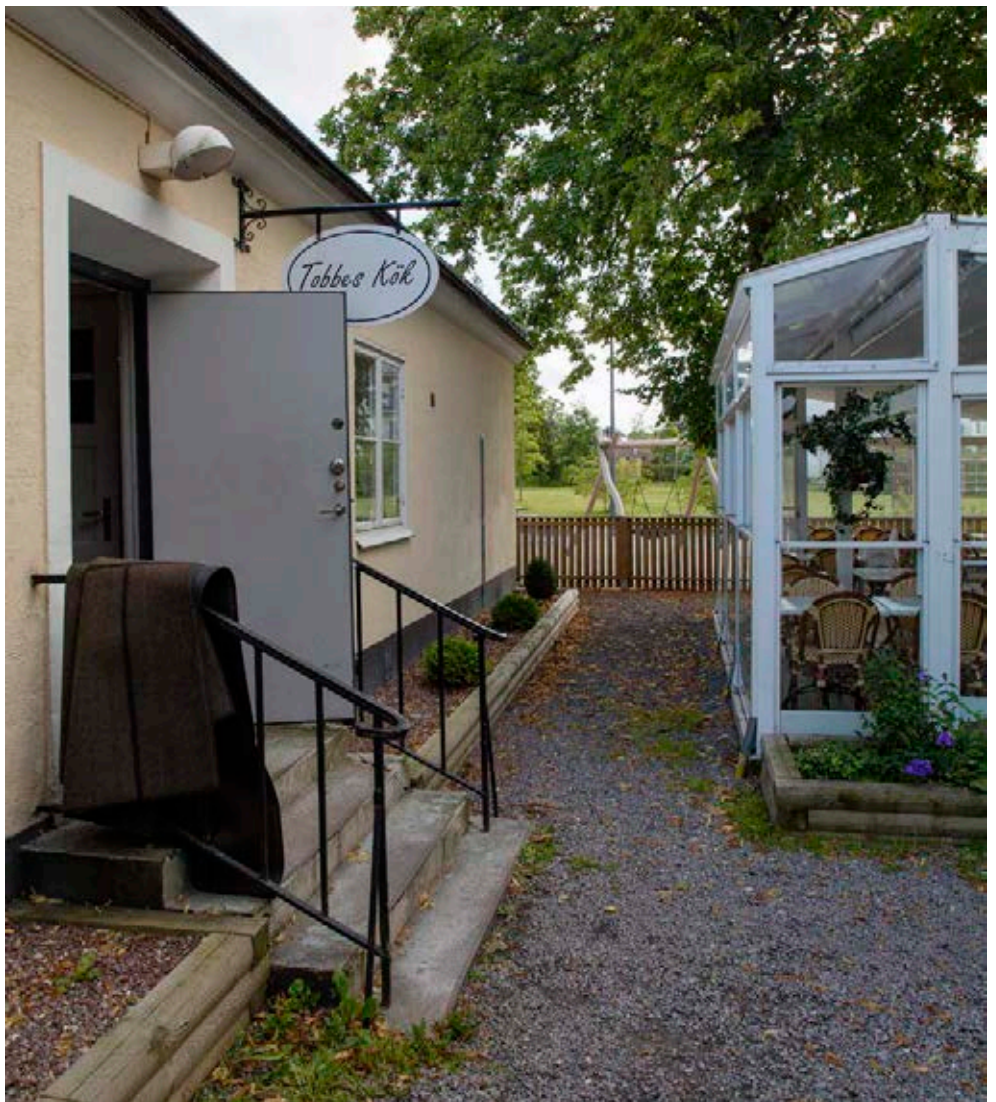
Det har gått nio år sedan han såg annonsen om en lokal i Beckomberga. Det hade varit café, dessförinnan vaktmästarbostad och ursprungligen en vaktstuga till Beckomberga mentalsjukhus. Byggnaden var nergången, med söndervittrade fasader och en trädgård igenvuxen av ogräs.

– Det var en perfekt plats att spela in en skräckfilm på. Det såg förfärligt ut.

Men han tyckte att det kändes rätt, slog till och renoverade upp stället till en bistro med uteservering.

– Jag hade ganska mycket vana av att jobba på förortsställen, så det kändes inte främmande.

Nedan: Torbjörn Stenberg har mycket erfarenhet av förorts-krogar, som Edsbacka Bistro och Landet. **Till höger:** I det gamla vakthuset i Beckomberga har han drivit Tobbes kök i flera år, en bistro som bland annat serverar ankbröst och uerfilé, och har blivit en maffavorit bland Brommabarna.

Senast hade han jobbat på Landet vid Telefonplan, som han ser som en av pionjärerna av bra krogar utanför tullarna. När Landet öppnade 2005 med restaurang och en klubb- och livescen, var det många som trodde att det inte skulle fungera ute vid Telefonplan. Men de har lyckats locka gäster från innerstan och inför premiärkvällen var kön lång.

Torbjörn Stenberg ser både nackdelar och fördelar med att Tobbes kök ligger i Beckomberga.

– Folk i förorten tenderar att inte vilja

ha lika sena kvällar, i alla fall när man har den inriktningen jag har. De avslutar ofta kvällen vid nio. I stan är det då bara första halvlek, sen kör man sista rushen fram till tolv. I och med att jag driver stället själv så är det en fördel för mig att det inte blir för långa dagar.

FÖR NICLAS JÖNSSON och Daniel Högländer, som jobbat på ett flertal stjärnkrogar, var målet att sätta Älvsjö på världskartan. Det har de också gjort med sin restaurang Aloë. Hit kommer inte bara stockholmare för att

äta. Gästerna är allt från amerikaner till japaner, som i vissa fall flyger hit enbart för att äta på restaurangen på Svartlösavägen, där det en gång i tiden låg en Konsumbutik.

Byggnaden ägs av Niclas Jönssons familj och efter att han jobbat på restaurangen Lux startade han en cateringfirma här. Verksamheten växte och Daniel Högländer kom in i bilden och förslog att de skulle starta restaurang. Strax efter öppningen 2015 skrev Dagens Nyheter en recension med rubriken "Aloë utmanar citys lyxkrogar" och så var allt i rullning.

– Och här är vi nu. Vi fick en Michelin-stjärna för två år sen och fick behålla den ifjol, och nu jävlar ska vi ha fler i februari, säger Niclas Jönsson när han visar runt i restaurangen där borden är böjda och stolar och dukning är placerad så att gästerna har blicken in mot rummet och det öppna köket.

De har nyligen gjort om restaurangen efter att ha hållit stängt i fem månader.

FÖR OSS ÄR INTE MAT EN GEOGRAFISK FRÅGA. VI HAR JU INGET NATURLIGT PROMENADSTRÅK HÄR UTANFÖR, MEN FOLK ÅKER GÄRNA EN BIT FÖR ATT GÖRA NÅT SPECIELLT. **Niclas Jönsson, Aloë**

Till vänster:
Niclas Jönsson
har tillsammans
med Daniel
Höglander skapat
Aloë. I samma
byggnad driver
de också Rinos
Bodega som syns
ut mot gatan i
villaområdet.

– Det kändes som att vi gick åt fel håll, det blev lite för fint och snofsig. Vi ville gå tillbaka till att en middag ska vara rolig och garvig och vara en social tillställning.

Det är fredag, någon timme kvar till öppning och personalen går igenom listan med gäster. Sedan är det dags för dem att lämna köket och gå ut på gatan för att hälsa gästerna välkomna med handskakningar.

En drink serveras i ett första rum innan de tas in i matsalen, där menyerna med små-

rätter är långa, borden är färre än tidigare och olika sällskap sitter tillsammans.

– Vår stora oro var att vi tänkte att svensken inte är skitsocial, men det blir jätteintressanta möten. När vi möter gästerna innan middagen vet vi ju vilka som ska sitta tillsammans och ibland undrar vi hur fan det här ska gå? Men varje gång vi tänker så är det de som har roligast i hela matsalen, säger Niclas Jönsson.

Att Aloë ligger i ett villaområde i Älvsjö

ser han inte som en nackdel.

– För oss är inte mat en geografisk fråga. Vi har ju inget naturligt promenadstråk här utanför, men folk åker gärna en bit för att göra nåt speciellt. Det skapar också ett lugn med att vara utanför innerstan, när man landar här ute slappnar man av. 🍷

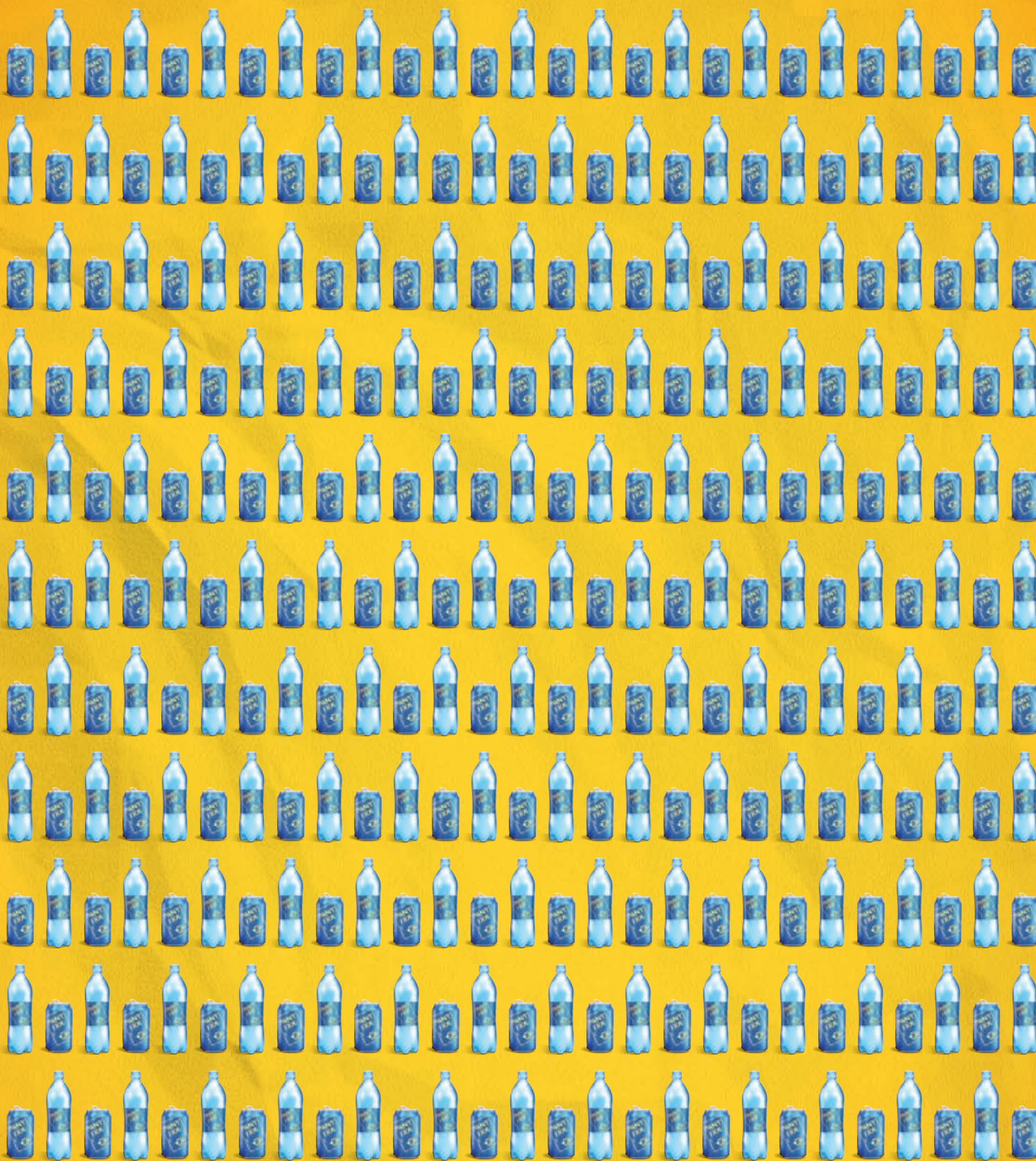
RESTAURANGVANOR

Mellan 2007 och 2017 blev antalet restauranger i Stockholms län 850 fler – och 529 av dem finns i Stockholm stad.

2017 spenderades drygt 36 miljarder kronor på länets kaféer, barer och krogar. Det är en ökning på 96 procent jämfört med tio år tidigare.

I Stockholm äter 35 procent lunch ute minst en gång i veckan. 20 procent av stockholmarna äter middag på restaurang minst en kväll varje vecka.

Källa: SCB och Food & Friends Matrapport 2019

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

I GATUPLANET

155

personer kommer till Frälsningsarméns sociala center varje dag. 80-85 procent är män, men personalen uppger att de oftare möter yngre kvinnor med tyngre missbruk, och som är våldsutsatta, än tidigare, enligt deras Lägesrapport Hemlöshet. Centrets gäster upplever att det är svårt att nå socialtjänsten. En del vet inte vad handläggaren heter, de har fått byta många gånger.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Du gav mig en riktigt bra start på dagen med din glada inställning och schyssta tidningen."

"Jag gillade texten 'Längst livets spår'. Har du skrivit den?"

"Jag kommer ihåg när jag var yngre och först förstod vad Situation Sthlm handlade om. Jag har köpt tidningen av dig varje gång jag sett dig utanför Coop i Vinsta sen dess. Något jag aldrig kommer glömma är när du berättade och visade att du fått nya tänder och hur glad du var över dem, det syntes i dina ögon med. Jag blev så himla glad och berättade det för alla jag kände."

GATUSLANG

"Hibberi"

Ett annat ord för jidder. Gnaget- Micha och hans gäng började med uttrycket ute i Farsta i slutet av nittio-talet. "Det var bara vi som använde det, sen spreds det lite utanför det gänget.

ULF STOLT

Elina Adlersfeld har läst serietidningar sedan hon var barn. Hennes pappa samlar serietidningar och favoritserierna är Blondie, Spirou och Fenomenala 4:an.

Hur började läsandet?

– Det var genom min pappa, han samlade på serietidningar, behöll alla sina tidningar från när han var liten och började läsa serietidningar och upp genom tonåren. Han hade ett förråd hemma som var fullt med tidningar. Enligt pappa var det åtminstone tusen tidningar i förrådet, kanske fler.

Första serietidning du läste?

– Det måste ha varit *Kalle Anka* tror jag. Precis när jag började kunna läsa, läste jag *Bamse* för min lillasyster. Det var serietidningar pappa läste för oss som godnattsagor. Mycket *Tintin* och *Asterix*.

Vilken är din favoritserie?

– Vi hade en topplista ett tag. Jag tror att min favorit var

Spirou, en fransk serie. Och *Blondie*. Och *Fenomenala 4:an*. Det är fortfarande farsans förråd som gäller. Jag hämtar ett lass en gång i halvåret.

– Läsandet går lite i perioder. Jag har lite svårt med koncentrationen, så både bild och text är perfekt för mig, man flyr lite i vardagen.

ULF STOLT

Situation Sthlm-säljaren Malin är tillbaka på platsen där hennes liv började. I Hedvig Eleonora församling och en etta på Östermalm. Mellan då och nu har mycket hänt: barn, misshandel, obefintlighet och tro.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

MIN PLATS

Jag föddes i den här församlingen, Hedvig Eleonora. Vi bodde på Artillerigatan och jag var bara tre år när vi flyttade, men jag kommer ihåg kakelugnen. Det blev trångt med tre barn i ettan och mina föräldrar köpte ett gammalt stationshus i Dalarna. Där hade vi ett paragraf 12-hem med fosterbarn. Jag växte upp med tanken att man ska hjälpa andra.

År 2003 flydde jag tillbaka till Stockholm. Jag hade levt i misshandelsförhållanden. Jag kunde inte skriva mig på någon adress, han fick inte hitta mig, och därför är jag med i obefintlighetsregistret. Men jag måste skriva mig någonstans för att allt ska funka bättre. Jag skulle kunna skriva mig hos en församling, kanske Hedvig Eleonora. Då blir det som att gå tillbaka till rötterna. Jag kan börja om på nytt och göra nåt bra.

I "mitt nya liv" vill jag ha ett förstahandskontrakt. Om jag hade möjlighet skulle jag

välja det här området. Det är jättestemt. Det är välbärgat folk som bor här och jag måste nog anstränga mig lite mer för att passa in. Det tänker jag är bra för mig, disciplin och sånt.

Jag vill jobba med att hjälpa andra. Med den erfarenhet jag har kanske jag kan vara en tillgång i kyrkan också. När allting rasade och det var en kamp att få rätt stöd av myndigheter, fick jag mycket hjälp från kyrkor och människor där. För mig är Gud nånting som finns i oss alla, det är kraften som vi har gemensamt.

Det är ju också mäktigt att gå in i en kyrka när det är musik där. Musik betyder mycket för mig, eftersom min son "är" musik. Jag hade precis fyllt 17 år när jag födde honom. I dag håller han på med hiphop, hans artistnamn är Eksperiens och har skrivit låten "Bring", om utsatthet. Den har läkt honom. För två år sen blev jag farmor, då kände jag att jag ska förändra mitt liv. 📍

Verksamhetschefen Fredrik Lindström utanför entrén på Maria Prästgårdsgata.

Nu öppnar sprututbytet på Södermalm

DET ÄR ETT par veckor kvar till öppning när verksamhetschefen Fredrik Lindström visar runt i lokalerna på Maria Prästgårdsgata på Södermalm. Det saknas datorer, gardiner, tavlor, britsar och gynstol, men annars är det mesta redo för Stockholms andra sprututbyte att till slut kunna öppna. Det har varit några turer – det har varit svårt att hitta lokaler för verksamheten.

– Det här kommer att öka tillgängligheten. Många bor och vistas på Södermalm. När ett sprututbyte finns nära kan det vara så att man byter verktyg oftare och slipper sticka sig med samma verktyg flera gånger, vilket innebär risk för infektioner, säger Fredrik Lindström.

Sedan 2013 finns det ett sprututbyte på St Görans sjukhusområde på Kungsholmen.

– Vi har haft en ganska stor patientvolym där, 100-110 besök per

dag. Det blir ohållbart i de lokalerna.

Fredrik Lindström tror att Södermalms sprututbyte kommer att avlasta Kungsholmen, att besökarna kommer att sprida ut sig på de två ställena.

– Det gör att vi får mer tid och kvalitet i de besök vi har, utan att bli stressade av att det är tio personer som står och väntar. Personalen kommer att tjäna på det ur en arbetsmiljösynpunkt och klienten genom mer kvalitativa möten.

De flesta som kommer till sprututbytet för första gången har injicerat i flera år. Fredrik Lindström önskar att de skulle nå dem tidigare.

– Det är så pass stigmatiserat, därför köper man i början verktyg på internet när man fortfarande har

råd att lägga pengar på det. Till oss kommer man när situationen börjar bli ohållbar. Det är synd, då har man kanske stuckit sönder sig med gamla verktyg och i värsta fall har man använt andras och fått framförallt hepatit C.

Han skulle vilja se att åldersgränsen på 18 år, som lagen kräver för att få byta sprutor, tas bort.

– Vi ser ju att många har en debut

innan 18 år och då blir det ett glapp. Det är trist om åldersgränsen blir ett hinder och att man får smittor innan man kommer till oss.

FÜRUTOM SPRUTOR OCH nålar, delar de också ut naloxon - motgiftet som snabbt häver livshotande opioidöverdoser. På Kungsholmen har de även behandlat nästan ett hundratal personer för hepatit C.

– Det känns kul, det här var en målgrupp som många trodde att man inte skulle klara av att behandla.

På sprututbytet jobbar främst sjuksköterskor, men det finns även läkare, barnmorska och kurator. Verksamhetens huvudfokus är att få ner blodsmittor, men de kan även länka personer till socialtjänst och vård.

– För amfetaminister finns det ingen behandling som håller evidensmässigt. För de som använder heroin finns det bättre hjälp att få genom

Väntrummet i skrivande stund, i väntan på dekoration i form av tavlor och gardiner.

Vårdbussen delar ut sprutor – först i landet

STOCKHOLM FÅR NU Sveriges första mobila sprututbyte. Tillsammans med Pelarbackens rullande mobila klinik har sprututbytet testkört ett par gånger i sommar. I höst ska det bli mer regelbundet.

– I bussen finns sjuksköterskor, minst en från oss och en från sprututbytet, säger Maria Immala, enhetschef Pelarbacken, öppenvårdsmottagningen för hemlösa människor.

– Det känns som en fantastisk möjlighet att samverka. Vi kompletterar varandra.

Vi kommer att erbjuda sjukvård, enklare insatser, provtagning och vaccinationer, dela ut sprutor och naloxon och utbilda i överdosprevention, samt ge hepatit C-behandling.

Vårdbussen har under sommaren åkt till härbärgen i Västberga och Midsommarkransen. I höst utökas verksamheten, men var du ska åka är i skrivande stund oklart.

– Vi vill vara ute på andra platser också och hoppas nå fler patienter med hjälp av bussen. Vi har pratat om till exempel Södertälje, att det finns patienter där med behov. Men inget är bestämt än, säger Maria Immala.

MARIA HAGSTRÖM

LARO-behandling. Men där finns det många hinder, möten att gå på och blodprover att lämna, innan man väl får komma in i behandling. Hela den resan gör att folk faller ur innan de ens har börjat. Motivationen fanns då, men inte två veckor senare.

Han skulle vilja se att behandling sätts in direkt när personen vill ha hjälp, helst skulle han önska att de i framtiden skulle kunna erbjuda viss LARO-behandling med snabb start direkt på sprututbytet, men det är inte aktuellt i dagsläget.

SPRUTUTBYTET I SIFFROR

Mellan april 2013 och december 2018 besökte 3 281 personer sprututbytet på Kungsholmen.

323 589 sprutor och 401 018 kanyler har lämnats ut, och 80-85 % har återlämnades.

107 personer med hiv-diagnos var aktuella på sprututbytet under 2018. Cirka 40 patienter hämtar regelbundet sina hiv-mediciner där.

776 doser naloxon har delats ut. Enligt uppgifter till Sprututbytet har naloxon använts vid 238 överdoser.

Källa: Verksamhetsberättelsen 2018

DÅREMOT HAR DE tankar på att i det nya sprututbytet på Södermalm ha en dag bara för kvinnor, för att de ser att den gruppen är särskilt utsatt.

– Vi har haft en studie där man har tittat på kvinnor och då har det bland annat kommit fram att man känner sig otrygg och efterfrågat en dag då det bara är kvinnor här. Då är det bra att det finns två ställen i Stockholm så att vi kan hänvisa män till Kungsholmen den dagen – ingen blir utan.

Sprututbytet är nu öppet vid Maria Prästgårdsgata 34 B, den officiella invigningen sker 3 september.

MARIA HAGSTRÖM

Krisen inom socialtjänsten börjar vända

FÖR SNART FEM år sedan samlades över 100 medarbetare inom socialtjänsten utanför stadshuset. I manifestationen "Soc-skricket" protesterade de mot dåliga arbetsvillkor: stress, stor personalomsättning och ökade administrativa bördor. Det var inte första gången det larmades om en socialtjänst i kris.

Året därpå antog staden en handlingsplan för att förbättra situationen.

– Det är ett jätteviktigt arbete som socialtjänsten gör, den är det yttersta skydds nätet. Då ska det finnas personal som har tid och ork, kunskap och erfarenhet, säger Pia Tham, docent i socialt arbete, som har följt utvecklingsarbetet i Stockholms stad genom intervjuer med chefer och medarbetare.

De intervjuade har uppgett att handlingsplanen har inneburit mer administrativt stöd, fler handläggare, tydligare ansvar och mer fokus

på kvalitet. Arbetsbelastningen har minskat.

– På frågan om det blivit någon konkret skillnad för klienterna pratar de

intervjuade om högre tillgänglighet, de upplevde att de hade mer tid för sina klienter. Det hade också skett satsningar på brukarundersökningar, delaktighet och stöd under arbetet med handlingsplanen, säger Pia Tham.

Det finns en hel del kvar att göra och arbetet fortsätter med en uppdaterad handlingsplan för åren 2019-2022. Nytt är bland annat mer arbetet mot hot och våld, samt för ökad jämställdhet.

MARIA HAGSTRÖM

gångar varje dygn rycker psykiatriambulansen ut i Stockholms län. Det är en ökning med 30 procent sedan förra året. Den åker till personer där det finns risk för självmord, har tagit en överdos eller av annan anledning mår akut psykiskt dåligt. Ambulansen är den enda i sitt slag i landet och har precis tilldelats Mobila vårdens pris 2019.

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-54595394

ZBK

AL
ATRIUM LJUNGBERG

BONNIER
Solutions

Colly
ETT FÖRETAG I INÖUTRADE

FOURSIDE

hiQ

Abaton
PRODUKTION AB

fonden
ARBETSGESTÄMNINGEN TILL VÅRAN OCH FÖRENINGEN 1991

BOBY
BOKBYRÅBYGGEN

Danske Bank

Gullers Grupp

Hyresgästföreningen

Acne 艾可尼

ASSA ABLOY

BRANDKONTORET
Svea och Hovsta församling

DANVIKSHEM

gro
advokatbyrå

IKANO
Bostad

advokatfirman sallnäs

Brunnberg & forshed

dina Dina Försäkringar

Gröna Lund

inplenion.

ADVOKATFIRMAN ÅBERG & CO

Bräcke diakoni

Effekt
Konsult & Fastighetsförvaltning AB

Grönsakshallen
Sorunda

inResonance
Always in Tune

Thomas Bodström

Autoexperterna

BTH BYGG

efs
En missionsrörelse i Svenska kyrkan

H2M

investor

afa
FÖRSÄKRING

ARVET

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

EM
EINAR MATTSSON

HAMMARBY IF

iiriiiis
utvecklingscenter

AHRBOM & PARTNER

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

Electrolux

HAMMER & HANBORG

Akademikerförbundet SSF

Balzar Beskow

Capio Geriatrik

ersëus
arkitekter

HEBA
FASTIGHETS AB

iterum
Vi utbildar de mest efterfrågade

Akademikernas a-kassa

bergkrantzarkitekter

Capio Maria

Ersta diakoni

Hertz

IT-UNDERHÅLL
STOCKHOLM AB

ALLBA

BESQAB

Capio Psykiatri

FAMILJEBOSTÄDER

HANSA PROJEKT

ANDERS BODIN FASTIGHETER

BOLIDEN

CEDERQUIST

f Fastighets

JANKE WIKHOLM

APOTEK ICA

Bonnier Fastigheter

centric

FCG

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

MANGOLD™
FONDKOMMISSION AB

PALMÉR
REDOVISNING AB

SKEPPSBRON
SKATT
TAXAND

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

JÖRGENSENS RÖR AB

Konsten att sova gott

Parameter Revision

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

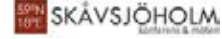
mavera.

SKLKommentus

Mekonomen

Svenska kyrkan
VÄNTERS FÖRSAMLING

Kommunal.

MEMFIS

Svenska kyrkan
VÄSTERMALMS FÖRSAMLING

Mgruppen
Svenska Managementgruppen

SPARTOI AB

KUNGSLEDEN

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

Sandart&Partners

n0llpunkten.
BROSÅN VILLAN RÖRNING OCH BEHANDLING

LJUNG SJÖBERG
PROACTIVE DRUG MANAGEMENT

norrenergi

SHIS Bostäder

Stockholmshem

LOUISE MYRÉN
LEG. TANDLÄKARE

nytida

Recoordinate®
The CXM Company

skandia:
fastigheter

M Ekholms
konsulttjänst AB

OSCAR'S
TEATERN

Wallenberg Foundations AB

WALLENIUS MARINE

WÄSTBYGG
våra hem

ZURICH

"En angelägen
utställning
som bränner till
och berör"

VI&DOM EN UTSTÄLLNING
OM HATBROTT

**Guidade visningar
lördagar & söndagar kl 15**

Visningarna ingår i entréavgiften
Läs mer på polismuseet.se

Polismuseet

**FÖLJ OSS
PÅ FACEBOOK**

Situation Sthlm

STOCKHOLMSKRYSSSET

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du blåddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Den stolta vinnaren belönas med samlings-skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga* från det prisbelönta radioprogrammet RadioSkugga från 2012.

Andra och tredje pris är ett nyckelband med Situation Sthlms logga på.

Förra månadens vinnare:

Louise Lidströmer,
Stockholm

Nyckelband:

Sam Petterson, Uppsala
Lars Erik Bergström,
Borlänge

Se förra månadens lösning på sidan 46.

Stockholmskryssset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Kryssset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSSET

VERKA- DE BUSTER KEATON	↓	MISS- TÄNKTE	↓	KARDA INKA- STAT	ERFAREN LEDARE SNACK- SALIG	↓	GÅR FRÅN KASTRUL- LEN	↓	ÅR AS- SISTENTEN FYNDTILL- FÄLLE	↓	SMULA SPIS- REST
DE ER- SÄTTER KNIVEN											
							DRAG- SPELS- MUSIKAL				
DE DUND- RAR HÖGT					FIXA					HÅL I VÄGGEN	
FLANERA					EX OF- FICIO						
			UNDER BAR HIMMEL KLUBBADE			HAR KRAFT I ARM	VARDAGS- VETO ANGOLA KORT			FELFRITT KORT PÅ BIL I MADRID	
MIKKEL- SEN				HAR KNORR I SLUT- ÄNDEN		FÄSTA MED KLET					STÅR VINTER- GRÖN
SÖKA											
LITER		I HET- LUFTEN			MUNIN					LÖDSTANG	
TYNGD		ER- ÖVRAR			SÄMRE SKICK					KNÖLIG	
VID ÄRTAL				SÅ ALLENA KAN MÅN VARA			LUNNE- FÄGELN				
BELE- VADE				VÖRDA	KAN SIMMA I NORD- SJÖN						SAMMA TRISTA GAMLA VISA
					FÖRKNIP- PAS MED MEDICIN		JAG			NORDISK SÄGO- KUNG	
MARIA SKREV DECKARE			↓	DEL AV SCHWEIZ KÄRE			TAS RE- PRISEN		---		
									MAHAL		
					FINNS I GLASÖG- ONVARI- ANT			ÅR OFTA SYRENER ÖREBRO LÅN	TEAMET		
LA NILSSON		KAN MÅN BÅDE VIN OCH ÖST					KAN EFTER- NAMN VARA				
GODKÄND											

Konstruktör: Marie Peterson-Egnell Foto: Bigstock ©TankeSport

Namn:

Adress:

Postadress:

Skicka in ifyllt kryss senast 17 september till: Situation Sthlm Timmermansgatan 38 118 55 Stockholm

SVEPET

DRAMATEN

Rebecka Hemse och de förskräckliga föräldrarna

TEATER EN PJÄS AV JEAN COCTEAU EVAKUERAS TILL EN LÄGENHET VID HÖTORGET

REBECKA HEMSE LÄSTE Jean Cocteaus pjäs *De förskräckliga föräldrarna* med några andra skådespelare redan som tjugooåring. Tanken då var att den skulle sättas upp och spelas, men det blev ingenting av det den gången. Sedan dess har hon burit den med sig, varit "nästan som besatt av den".

– Den är både mörk och väldigt rolig – det kanske bara är jag som tycker den är rolig... – men den är skriven som fars. Sen fanns det nåt i den som jag inte sett innan, jag hittade instruktionerna där Cocteau beskriver scenografin, att den bör vara så pass realistisk att man kan

smälla i dörrarna ordentligt. Då insåg jag att det inte kan bli bättre och mer realistiskt än att vara i en lägenhet.

De förskräckliga föräldrarna, skriven av Jean Cocteau 1938, ska spelas i en lägenhet vid Hötorget – exakt adress meddelas biljettköparna inför speldagen – som har plats för trettio personer, exklusive ensemblen på fyra skådespelare. Medan Dramaten renoveras evakueras olika föreställningar till nya platser. Detta är en del av Dramaten&, där tanken är att genom nya samarbeten – i det här fallet med fastighetsbolaget Atrium Ljungberg som tillhandahållit lägenheten – ge plats för scenkonst

och scenkonstnärer som inte rymts i den ordinarie repertoaren.

ATT SPELA TEATER i en lägenhet ger ensemblen naturliga begränsningar de kan använda till sin fördel.

– Allt som har att göra med sikt – ett teatertrum är byggt för att publiken ska se allt, höra allt, och uppleva samma sak i princip. Här kan saker pågå på ett annat sätt, parallellt. Vi hoppas kunna skapa ett liv som är spännande att ta del av från ett annat perspektiv än det vanliga.

Sitter publiken på samma plats hela tiden?

– Det kan jag inte säga... det är lite upp till publiken att lösa det. Vi

HUR BLIR VI MÄNNISKOR NÄR VI BEFINNER OSS I SAMMA RUM OCH SKA BERÄTTA EN HISTORIA. PUBLIKEN ÄR DELAKTIG I HUR DET BLIR.

forskar fortfarande, och kommer fortsätta göra det så länge vi spelar.

– Det blir ju lite av en social studie också – hur blir vi människor när vi befinner oss i samma rum och ska berätta en historia. Publikens är delaktig i hur det blir. Från 20 september är det betalande publik, men vi tror att man kan få ut saker av det tidigare än så. Och hoppas vi kan dela detta med människor innan 20 september – vi pågår, helt enkelt. Rebecka Hemse regisserar och pjäsen är hennes idé att spela, men på vilket sätt, eller om, hon kommer att medverka i den är inte klarlagt.

– Det beror på var i processen vi befinner oss vid just det tillfället, det kan jag inte svara på. Jag hoppas jag slipper, att jag kan gömma mig. Vi har ju ingen riktig premiär, vi kommer börja bjuda in till lägenheten när vi tycker vi har nåt spännande att titta på, det gör vi nog ganska snart.

ULF STOLT

REDAKTIONENS TIPS

ULF STOLT

Anna Ternheim, *A Space for Lost Time*

MUSIK Redan släppta singeln "This is the one" är ett riktigt ess, men inte platans bästa låt, vilket är ett gott tecken. Samarbetet med Björn Yttling – de har skrivit hälften av låtarna tillsammans – har gett en aningen modernare kostym till hennes melodier, en lite krispigare tydlighet.

Utan att ta bort blickfånget från den singer-songwritergenre hon befinner sig i.

Efter en handfull lyssningar dröjer sig "Walk your own way", "Oh Mary" och "Everytime we fall" kvar nu. Men det kan nog komma att skifta.

Släpps 20 september.

Britta Persson och systrarna Adbåge är som vanligt Folk

VERS Med verstitlar som *Stubbegubbe*, *Kaktjuv*, *Klicka katt*, *Döden?*, *Simhall* och *Trädet*, utforskar systrarna Lisen och Emma Adbåge människan – både främlingar och vänner, nån du kanske känner?, som de uttrycker det – i verser och rim. I folksamlingen de beskriver finns gamla, unga, arga, glada, förälskade, oroliga, tillsammans och var för sig. Tolv av verserna har tonsatts av Britta Persson och ges ut på vinyl.

Läsålder: 0-100 år.

ULF STOLT

Lösning kryss #263

Se förra numrets vinnare på s.45.

"Upplevelsen av vad som är fakta och sanning skiljer sig åt mellan individer."

Richard Julin

KONST Den första konstnär som ställer ut på den nya konsthallen Accelerator är Tino Sehgal med verket *This progress*. Verket beskrivs i pressmeddelandet som att det "uppstår i mötet mellan besökarna och de medverkande personer som befinner i utställningssalarna".

Lokalerna är tomma på objekt, men fulla av konst.

När verket presenteras är det alltid i relation till en ny plats, en ny tid och nya besökare. Inför visningen av verket på Accelerator har ett femtiotal personer rekryteras att medverka, de flesta av dem verksamma som forskare på Stockholms universitet.

CHRISTIAN SALTAS

– I en tid av åsiktspolarisering och stark specialisering ökar klyftorna mellan människors världsbilder, upplevelsen av vad som är fakta och sanning skiljer sig åt mellan individer. Accelerators huvudsyfte är att visa konst som stimulerar till samtal, gärna mellan människor som har olika intressen och åsikter, säger Richard Julin konstnärlig ledare för Accelerator.

Accelerator är en ny konsthall, en

del av Stockholms universitet, med uppdraget att aktivt samverka med samhället.

– Ambition är att Accelerators program som helhet ska bidra till ett mer öppet och empatiskt samhälle.

FOTNOT: *This progress* kan ses på Accelerator mellan 6 september - 20 oktober.

ULF STOLT

Ger mördade kvinnor en röst

BOK De kallar den internt för kuvösen, rullvagnen de har på redaktionen där de samlar brev, rättegångsprotokoll, domar, fotografier och dagböcker.

Kuvösen innehåller hundratals livsöden.

Kristina Edblom och Kerstin Weigl.

SÖRA RÄNNSÖDTER För Aftonbladets journalisterna Kerstin Weigl och Kristina Edblom har de senaste tio åren dokumenterat varje fall i Sverige där en kvinna dödats av sin partner.

I händelse av min död

handlar om hur de dödade kvinnorna levte.

Boken är en berättelse om förtvivlan, förlust, livskraft och läkning – och om samhällets syn på de begångna brotten mot kvinnorna som privata familjetragedier.

ULF STOLT

Nygjord koreografi på offentlig plats

DANS Två helger efter varandra – 7 och 8 september i Tenstängangen, veckan efter vid Strömkajen – ska koreograf Malin Elgán, tillsammans med tre dansare, för Levande Stockholm skapa en konsthändelse som kretsar kring hur dans äger rum och hur den förhåller sig till det gemensamma. De offentliga platserna är helt olika varandra och de förbipasserande ges en möjlighet att se och uppleva omgivningen med andra, och andras, ögon.

Maria Elgán är internationellt verksam, men baserad i Stockholm.

ULF STOLT

Malin Elgán

AGA LUNDEN

Värt att kolla upp:

Sketch Artist

Kim Gordon

MUSIK Stråkar, beats, elektroniska ljud, en klassisk gitarr som porlar förbi, coola fraser med släpig röst. Platta i oktober.

Mitt storslagna liv

Jenny Jägerfeldt

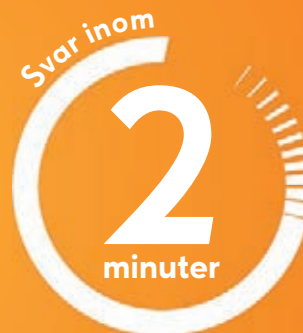
BOK En barnbok om ensamhet, utanförskap och längtan efter att vara populär.

438 dagar

FILM Matias Varela och Gustaf Skarsgård som Johan Persson och Martin Schibbye, journalister som satt 438 dagar i Kalityfängelset, anklagade för terrorism.

Hittat ditt drömboende?

Ansök om lånelöfte på sbab.se

SBAB!

DÅTID STHLM

SEPTEMBER
2000

STATSMINISTER GÖRAN PERSSON

uppmärksammas i media för bristande mobiletikett då han under ett statsbesök med EU-kommissionens ordförande Romano Prodi svarar i telefonen när finansminister Bosse Ringholm ringer och vill snacka budget.

En ny uppfinning för husbyggande med cellplastblock som fästs i varandra med en z-formad plåtskiva skulle, enligt de tre uppfinnarna, snabbt, miljövänligt och kostnadseffektivt kunna lösa bostadsbristen i Stockholm.

Antalet smash and grab-kupper med bil ökar i stan. Hittills i år ett drygt 20-tal.

En åtalspunkt i bedrägerimålet mot Amnestys förre ordförande Jesus Alcala handlar om två krognotor på sammanlagt 1 871 kronor för två middagar på Riche respektive Al Capricci, enligt uppgift tillsammans med Paraguays riksåklagare Roberto Rodriguez – en person som inte existerar.

Enligt kvällstidningen Expressen är ordet "slash balash" förtortsslang för "ha sex".

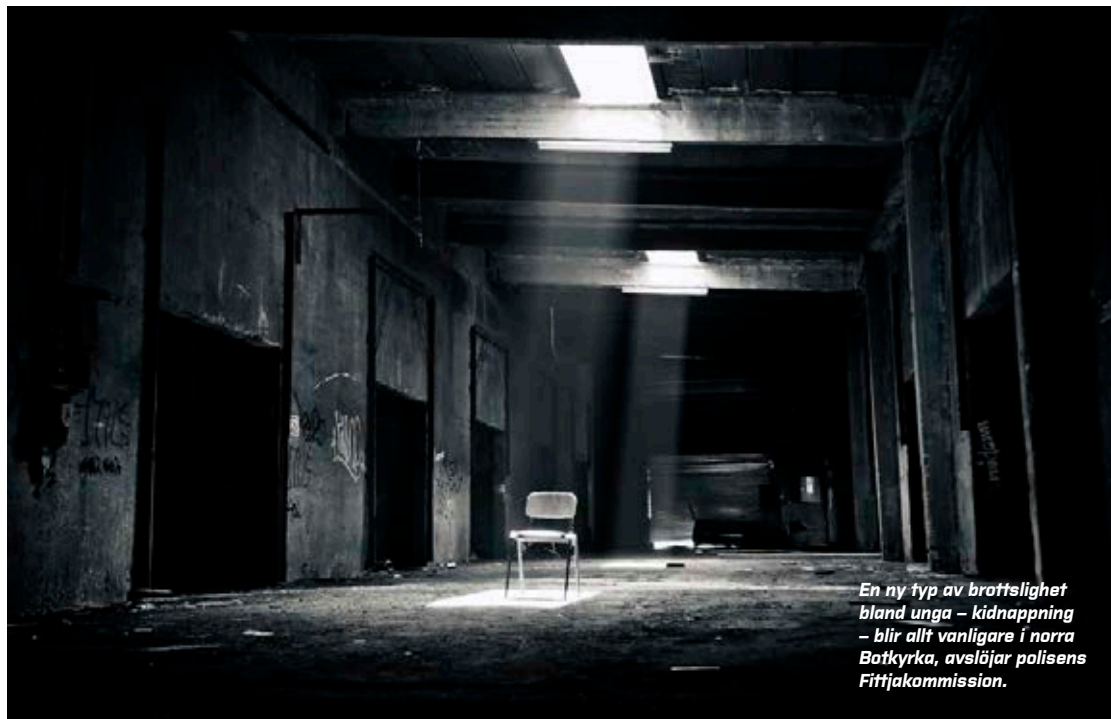
I en undersökning bland 9 000 ungdomar i Stockholm uppgav var fjärde 15-åring att de är berusade minst en gång per månad. 42 procent av 17-åringarna beskriver sig som storkonsumenter av alkohol.

På seminariet "(D)järva kvinnor" i Rinkeby, talar trebarnsmamman Neven Fathallah om de tre företagen hon driver – vuxenutbildning, en förskola och ett daghem.

TUNNELBANAN FIRAR FEMTIO ÅR.

Första sträckan som kördes 1950 var gröna linjen, 7,7 kilometer från Slussen till Hökarängen. En biljett kostade 35 öre.

Enligt socialförvaltningens undersökning förekommer det

En ny typ av brottslighet bland unga – kidnappning – blir allt vanligare i norra Botkyrka, avslöjar polisens Fittjakommission.

ENLIGT EN UTREDNING AV DEN TYSKA BANKEN UBS WARBURG ÄR STOCKHOLM EN AV EUROPAS DYRASTE STÄDER.

mest hembränt bland ungdomar i Skarpnäck, Farsta-Vantör och Älvsjö. I Rinkeby, Skärholmen, Hägersten och Spånga-Tensta är det fler killar än tjejer i gymnasiet som röker.

Billigast matkasse handlar man i Botkyrka, dyrast i Solna och Bromma.

Hittills i år har det skett 22 värdetransportrån i Stockholm: 6 på Södertörn, 4 i norrort, 4 i söderort, 3 i västerort, 2 i city, 2 i Nacka och 1 i Roslagen. Enligt Thomas Lundqvist på länsspaningsroteln är "en pistol, en yxa och en flyktbil" allt som behövs.

Flest bilstölder sker på Östermalm.

Pressad av medierna rörande en lägenhetsaffär på Kungsholmen blir justitieminister Laila Freivalds rasande när hon konfronteras av några tv-journalister: "Du gör intrång

i mitt hus, du står utanför min port, du kränker min familj. Detta är förnedrande. Framför allt för dig. Och dig. Och dig. Ni borde skämmas." Därefter slår hon igen dörren inför rullande kameror.

Antalet utländska turister i stan ökar för åttonde året i rad. Flest ökning har skett av besökare från Tyskland och Storbritannien.

Gröna Lund tvingas bekosta ljudisolering av fönstren i närliggande fastigheter. Ett 20 tal hus har inventerats och det hela måste vara klart till premiären i april nästa år.

143 BILISTER MISTE körkortet för fortkörning under de två första skolterminsveckorna i 30-zoner vid skolor.

Det råder stor brist på platser

för ungdomar som det beslutats ska tvångsvårdas. Stockholms stad planerar därför att starta ett eget LVU-hem i kommunal regi.

Momssänkningen på kollektivtrafiken kommer inte att innebära att SL-kortet blir billigare.

En ny typ av brottslighet bland unga – kidnappning för att skrämna någon, tvinga någon att begå brott eller tvinga till sig pengar – blir allt vanligare i norra Botkyrka, avslöjar polisens Fittjakommission.

Den öppna arbetslösheten i Stockholm är 2,7 procent.

Enligt en utredning av den tyska banken UBS Warburg är Stockholm en av Europas dyraste städer, vi får på grund av skattetrycket mindre pengar kvar att handla för i förhållande till andra, dessutom jobbar vi mest i EU.

En brandbomb i Jordbro centrum förstör en yta på 2 000 kvadratmeter, bland annat en damfrisering, en restaurang och fyra butiker.

Det föddes nästan 500 fler barn i Stockholm den här våren än förra.

ULF STOLT

SEP

2003 Dåvarande utrikesminister Anna Lind attackeras av en knivbepånad man på NK. Hon skadas svårt och avlider på operationsbordet på KS följande morgon.

1920 Poeten Dan Andersson avlider i rum 11 på hotell Hellman på Bryggargatan, efter att man inte vådrat rummen tillräckligt efter avlusning med vätecyanid.

1990 TV4 börjar sända via satellit och kabelnät, två år senare startar de sina marksändningar. Som sista land i Europa tillåter Sverige fri, reklamfinansierad tv.

Modellen kommer från
Stadsmuseets samlingar.

FAKTA

Bredd: 780 mm
Höjd: 335 mm
Djup: 510 mm

Modellen är tillverkad av aluminiumplåt från ölburkar och gjord i skala 1:22,5. Den föreställer verkstadsbyggnaden där Brokvist smide

hade sin verksamhet på Vävar Johans väg i Lugnets industriområde år 2000. Många av industrierna där höll till i skjulliknade konstruktioner av korrugerad plåt.

I ett mail till Stadsmuseet 18 juni 2014 skriver tillverkaren Göran Josephzohn:

”Jag valde att bygga modellen för att byggnaden hade så många vackra olikfärgade och begagnade korrugerade plåtar. Byggnaden var bland de sista som revs. Modellen är uppbyggd som verkligheten, med regler som jag sen spikade fast plåtarna i”.

HISTORIA

Verksamheten modellen avbildar – Brokvist Smide – hette egentligen W Brokvist eftr. AB, Smide & Mekanisk verkstad och bildades 1887, då låg firman på Södermalm. Efter rivningen av Lugnets industriområde flyttade firman till Saltsjö-Boo.

LUGNET

Efter sänkningen av Hammarby sjö 1918-1925 upplät Stockholms stad, i brist på stadsplan, den tidigare sjöbotten som område för ett provisoriskt småindustriområde. Området växte och på 1950- och 60-talet omfattade området också Sickla park. I slutet av 1980-talet, då Hammarby sjöstad började ta

form, avstannade investeringar och utveckling av området och många industrier flyttade ut allt eftersom.

Samfundet S:t Erik köpte modellen vid en lagerrensning på Nationalgalleriet på Skomakargatan 3 i Gamla stan på våren 2014 och skänkte omedelbart modellen till Stadsmuseet.

Modell från **Lugnets industriområde** år 2000

PÅ HÖRNET

Nybohovsbacken/Liljeholmstorget

"Om jag orkar ta rullskridskorna dit jag ska."

NAMN: Hannes Platon

ÅLDER: 31 år

BOR: Hagsätra

GÖR: Jobbar sporadiskt med höghöjdsjobb

Varför sitter du med rullskridskorna bredvid dig?

– Min tjej ska köpa en bikini i butiken där och jag behövde hämta andan lite. Jag kommer hemifrån nu och ska vidare sen, får se om jag orkar ta rullskridskorna dit jag ska eller om jag tar bussen.

Berätta mer om höghöjdsjobben du gör.

– I rep och sele. Oftast får man hänga på fasader och måla, reparera fönster. Jag klättrar, det var så jag kom in på det.

Finns det mycket jobb?

– Det känns som att fler och fler byggföretag ser det som en smart och smidig grej i stället för att bygga dyra ställningar och liftar.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Samhällsmatchen är samlingsnamnet på Hammarby Fotbolls ansvarstagande utanför de kritade linjerna. Hammarby Fotboll är en del av samhället och för väldigt många en stor del av livet. Därför ska vi också vara en samhällskraft att räkna med. Samhällsmatchen är vårt sätt att ge tillbaka och delar vår värdegrund kring gemenskap, kärlek och respekt – men tar också avstamp i FN:s globala mål kring hälsa, jämlikhet och sysselsättning.

Karriärdagen

Vi vill bidra till att fler hittar en väg in i arbetslivet och har därför tecknat ett samarbetsavtal med Arbetsförmedlingen Globen där målet är att para ihop människor i Söderort som står långt ifrån arbetsmarknaden med företag ur klubbens nätverk. Satsningen kallar vi Karriärdagen och till den första dagen bjöd vi in ungdomar i åldrarna 18–33 år, som under dagen fick en inspirationsföreläsning, testa att spela fotboll på Tele2 Arena och givetvis möta de av våra företag som har behov av att rekrytera. Till vår andra Karriärdag bjöd vi istället in arbets-

sökande som hade passerat 50-årsstrecket så att alla som behöver ett nytt jobb ska få samma möjligheter att hitta ett jobb via våra partnerföretag.

Som en ytterligare del av initiativet Karriärdagen har Samhällsmatchen och vår partner Stena Fastigheter också arrangerat en sommarjobbmässa för ungdomar i åldrarna 16–20 år. 287 ungdomar besökte mässan och vi skapade 14 nya anställningar. Det innebär att vi hittills har bidragit till 43 nya arbetstillfällen genom våra olika satsningar. Men vi vet att vi tillsammans kan göra mer. Vi kommer fortsätta med våra Karriärdagar och nästa tillfälle blir redan nu i november.

Läs mer om vårt arbete

Vill du eller ditt företag stödja vår verksamhet kan ni läsa mer om våra partnersamarbeten och om hur du som privatperson kan engagera dig på:

samhällsmatchen.se

**HAMMARBY
FOTBOLL**

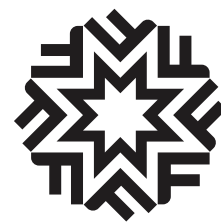

Sanna Sjösward

Fading Stories – pass them on | 28 augusti – 20 oktober

Det är skrämmande att vi återigen lever i en tid som utmanar tanken om människans lika värde och där en gråskala av alternativa historiebrevningar växer fram. Sanna Sjösward har i utställningen *Fading Stories – pass them on* fotograferat och intervjuat ett 20-tal överlevare från förintelsens fasor. Utställningen lämnar ingen oberörd och rymmer så mycket smärta och så mycket klokskap från dessa kvinnor och män som snart inte längre kan berätta om sina upplevelser. Hjälp oss att föra deras berättelser vidare.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön-ons 9-23, tors-lör 9-01 | fotografiska.se

Fotografiska
for life

PARTNERS

